

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelček: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaža vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: vsakega meseca po 12.000
za inozemstvo pa 12.000

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24
Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Naraščanje plena v Afriki

Sto topov zaplenjenih, mnogo oklopnih avtomobilov uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 8. junija naslednje 738. vojno poročilo:

Oddelki naše pehote so v Marmariki gladko odbili sovražne protiofenzivne sunke, ki so jih podpirala oklopna vozila. Ujetih je bilo 150 Angležev. Uničenih je bilo nekaj oklopnih avtomobilov in lažjih tovornih voz. V ogromnem plenu, ki je bil dosežen pri zmagovalni operaciji in ki je bil objavljen v večeršnjem vojnem poročilu, je poleg velikih množin vojnih potrebščin tudi 50 topov in približno toliko protitankovskih topov. Med ujetniki je tudi general, poveljnik indijske 10. motorizirane brigade.

Nad Akromo so naši lovci sestrelili 6 sovražnikovih letal, ne da bi sami izgubili kak aparat. Z operacij v zadnjih dneh se štiri naša letala niso vrnila.

Skupine italijanskih in nemških letal so znova bombardirale letalska in pomorska oporišča na otoku Malti. Na področju ponovno zadetih naprav so izbruhnili obsežni požari.

V pretekli noči so angleška letala bombardirala Cagliari. Nekaj poslopij sredi mesta se je zrušilo. Druga so bila poškodovana. 12 ljudi je bilo ubitih, 15 pa ranjenih. Zadržanje beževalstva je bilo mirno in disciplinirano.

K položaju v severni Afriki

Berlin, 8. jun. d. »Dienst aus Deutschland« se v daljšem članku bavi s podatki v večeršnjem nemškem vojnem poročilu o položaju v severni Afriki. List naglašja, da že samo dejstvo, da je nemško vojno poročilo privrati objavilo podatke o položaju v Marmariki, izpričuje po dosedanjih izkušnjah nemških vojnih poročil, da se nemške operacije tamkaj upalno razvijajo. Nemška ofenziva na tem področju je sedaj v znamenju ponovnih močnih napadov nemških in italijanskih sil, kar pomeni, da si je general Rommel osvojil postojanke, ki so vsekakor ugodne in dovolj močne za novo ofenzivno operacijo. Nato navaja »Dienst aus Deutschland«, da znači 10.000 ujetnikov, 550 tankov, 200 topov in mnogo drugega materiala, ki ga kot vojni plen navaja nemško poročilo, v borbah na puščavskem terenu že naravnost velikansko vojaško silo, za katero je bil sovražnik oslabljen. Tudi sama britanska poročila so javljala, da je nadaljnji razplet puščavske bitke odvisen od tega, ali bodo mogli Angleži v pravem času dobiti ojačenja iz Egipta. Transporte teh ojačenj nemške in italijanske sile očito uspešno drže pod svojo kontrolo. Končno omenja »Dienst aus Deutschland«, da je treba prav poseben pomen pripisati podrtanju v nekem nemškem poročilu, da so

italijanske in nemške sile z zadnjimi sistematskimi napadi na Malto popolnoma zavarovale svojo oskrbovalno pot preko Sredozemskega morja, tako da se je moč nemških in italijanskih sil v severni Afriki v zadnjem času zelo povečala.

Uspela grožnja

Berlin, 8. jun. s. Grožnja z represalijo je zalegla. Še preden je potekel rok, kakor sta ga določili nemško in italijansko vrhovno poveljništvo, je angleško vojno ministrstvo objavilo komunikce, v katerem demantira, da bi bilo angleško vrhovno poveljništvo izdalo kakršnekoli odredbe, ki bi bile v nasprotju z določbami in duhom mednarodnih konvencij glede postopanja z ujetniki, ni pa izključeno, da je kako podrejeno poveljništvo izdalo tako odredbo. Če bi se to izkazalo za resnično, bodo eventualno izdane odredbe preklicane.

Nemško vrhovno poveljništvo je sprejelo na znanje to izjavo in je seveda sklenilo, da ne bo izvajalo zagroženih represalij. Stvar se potemtakem lahko smatra za zaključeno, zaključila pa se je, kakor ugotavljajo krogi v Berlinu, z moralnim porazom Angležev. Vsakdo lahko ugotovi, da pomeni londonska izjava glasno priznanje zločina, kakor sta ga ugotovili osni poveljništvi. Zatrjevanje, da ukaz ni izdalo poveljništvo, je čisto formalnega značaja. V ničemer se dejstvo ni spremenilo s priznanjem, da je morda za tako odredbo odgovorno kako podrejeno poveljništvo. Že samo priznanje, da lahko podrejeno poveljništvo izdaja take svojevrsne odredbe tako, da zanje vrhovno poveljništvo niti ne ve, ima svoj poseben pomen. Predvsem se lahko domneva, da je vrhovno poveljništvo molče priznalo ali pa celo na tihem zaukazalo tako odredbo. Na stališče osnih službenih krogov pač ne bo treba dolgo čakati. Trenutno se v Berlinu omejuje na pripombo, da kaže londonski odgovor, kako zelo so bili v Londonu v zadregi. To so ugotovili tudi že nevtralni opazovalci v Londonu. V ostalem pa so se v Londonu zelo osmešili. Agencija Reuter je skušala spraviti nemške grožnje z represalijami v zvezo z razvojem operacij v Marmariki, ki naj bi po londonskih polslužbenih vesteh ne potekale tako, kakor je Rommel pričakoval. V berlinskih krogih beležijo z velikim zanimanjem silen vtis, ki ga je napravil sistem, kako so ga pričeli uveljavljati v Cirenaiiki proti vojnim ujetnikom, tudi v nevtralnem svetu. Berlinski tisk posebej opozarja na ogroženje, ki je zaradi tega nastalo v Španiji, in navaja madridske komentare, v katerih se naglašja, da bi bilo treba meniti, da imajo osne sile v severni Afriki opravka z boljševisimi četami, če se ne bi vedelo, da so tam Angleži. (Piccolo.)

Nemško vojno poročilo

Izjalovljeni sovjetski napadi — Uničevanje obkoljenih sovjetskih čet v srednjem odseku vzhodnega bojišča

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V južnem odseku vzhodnega bojišča so madžarske čete zavrle ponovne sovražne napade.

V zaledju srednjega odseka se je naval na obkoljene skupine sovražnika kljub neugodnemu vremenu uspešno nadaljeval. Na fronti pri Volhovu je sovražnik ponovil svoje hude napade na močno zavarovano mostišče. V srditih bojih je bil zavrnjen in so mu bile prizadele velike izgube ter materialna škoda.

V severni Afriki trajajo hude borbe dalje. Letalstvo je uspešno napadlo letalska in pomorska oporišča na Malti.

Na južni obali Anglije je bila z bombami poškodovana tovorna ladja srednje tonaze.

Ob nizozemski obali so se minolovci v noči na 7. junij spopadli z angleškimi brzimi čolni. Poškodovali so ga granato težje-ga kalibra sovražni brzi čoln, sami pa niso imeli nobene izgube.

Boji ob Doncu

Berlin, 8. junija s. Kakor se je zvedelo iz vojaškega vira, so nemški planinci na južnem bojišču razpršili sovjetske oddelke, ki so se približevali nemškim postojankam. Skušali so prodreti čez Donec, a so bili odbiti. Podoben uspeh so dan prej dosegli madžarske čete. V teh bojih je padlo nad 500 sovjetskih oficirjev in vojakov. Mnogo ljudi je bilo ujetih in zaplenjeno je bilo večje število strojne in metalne min.

Nemški lovci so nad Doncem sestrelili 9 sovražnikovih letal.

V srednjem odseku bojišča so nemška letala uspešno bombardirala letališče južno-vzhodno od Moskve in na njem razdejala celo vrsto sovražnih letal. Porušenih je bilo več hangarjev. Vzletišče je bilo razoroženo od bomb. Nastali so tudi veliki požari v okoliških poslopjih. Druga nemška letala so bombardirala železniške postaje in uničila večje množice železnega parka.

V severnem odseku vzhodnega bojišča so nemške čete z vrsto napadov iztrgale sovjetskim silam več krajev.

S finskega bojišča

Helsinki, 8. junija. s. Na fronti Karelijske ožine je finsko topništvo učinkovito obstreljevalo oddelke čet in inženjerov, ki so se kretali vzdolž prednjih postojank. Sovražni oddelki so utrpeli hude izgube. Na fronti Aunuske ožine so bili odbiti vsi poizkusi za doseg finskih položajev v

Pohvala rumunski vojski na Krimu

Bukarešta, 8. junija s. Rumunski listi so objavili na prvi strani dnevno povelje generala Mannsteina rumunskim četam, ki so se zmagovalno borile na Kerču. General Mannstein je pohvalil pogumne zavezniške čete, ki so dosegle tako sijajno zmago. V svojem dnevnem povelju je objavil tudi definitivne podatke o izgubah, ki so bile prizadete sovražniki. V 12 dneh so bile uničene tri ruske armije. V teh armijah je bilo 17 strelskih divizij in 2 planinski, 3 brigade pehote, 2 konjemški diviziji in 4 oklopne brigade. Ujetih je bilo 149.256 ljudi, zaplenjenih pa 1133 topov, 258 tankov in ogromne množine razne drugega orožja ter vojnih potrebščin.

Ta zmaga, pravi general Mannstein v svojem dnevnem povelju, je bila dosežena s tesnim sodelovanjem nemških in rumunskih čet ter Richthofenovega letalskega zbora. Naša odlična vojska po zmagi je triumfirala nad sovražniki.

Objavljeno je bilo tudi dnevno povelje maršala Bocka, višjega poveljnika zavezniških sil na Krimu, ki je izrazil svojo zahvalo in svoje občudovanje rumunskim in nemškim četam ter naglasil, da je sijajno zmago na Kerču pripisati v enaki meri tako vodstvu operacij kakor junaskemu zadržanju čet.

Važni sklepi Ministrskega sveta

Pod Ducejevim predsedstvom je sprejel Ministrski svet vrsto važnih sklepov na področju vojnega gospodarstva — štednja pri državnih izdatkih — Poostreitev kazni za kršitve ukrepov o potrošnji

Rim, 8. junija. s. V soboto dopoldne se je pod Ducejevim predsedstvom sestel Ministrski svet, ki je po Ducejevih odredbah odobril vrsto važnih sklepov. Posamezna ministrstva morajo na novo proučiti proračune svojih izdatkov za poslovno dobo 1942-43, ki se nanašajo na civilne službe in predlagati omejitve po kriterijah stroge štednje. Predloge bo proučil minister za finance in jih predložil Duceju. V poslovnem letu 1942-43 bodo ukinjeni prispevki za železnice v znesku 320 milijonov, ki so bili določeni za stroške elektrifikacije železniških prog.

Štirj milijarde, ki so bile določene za financiranje javnih del, se znižajo na 2 milijardi: in pol. Redigirajo in uredijo se cene za vojne dobave ter se pripravi odredba za ureditev dnevnih podpor družinam vpoklicanim.

Ministrski svet je odobril odredbo, ki se tiče sprememb državnega proračuna za leto 1941-42. Pri reduciranju civilnih izdatkov se bo prihranilo 483.4 milijona. Ministrski svet je odobril nakazila vsot za stroške, ki so v zvezi z vojnim stanjem. Sprejete so bile odredbe glede konverzije delnic, ki so jih izdale družbe s sedežem v Italiji, ki pa krožijo v Libiji. Delnice je treba izročiti do 30. junija podružnicam Italijanske banke v Libiji.

Na Ducejev predlog je bila sprejeta odredba glede zgradb, ki imajo umetniško ali zgodovinsko vrednost ali ki so namenjene kulturnim svrham. Da se štiti umetniško in kulturno premoženje naroda pred škodo, ki lahko nastane zaradi električnih, vodovodnih in toplotnih naprav, je bila izdana vrsta odredb, ki določajo izvajanje teh naprav.

Odoben je bil zakonski načrt glede izvršljivosti sodb in drugih ukrepov v anektiranih ozemljih bivše Jugoslavije. Priključitev Dalmacije h Kraljevini Italiji je vsililo vprašanje izvršljivosti na samem ozemlju sodb in drugih ukrepov; ker veljajo na priključenih ozemljih dodatne zakonodaje, je bilo treba določiti, katere sode in drugi ukrepi se na tem ozemlju lahko izvršijo po krajevni zakonodaji in pod kakšnimi pogoji.

Na predlog ministra za zunanje zadeve je bilo odobrenih več odredb.

Na predlog Duceja, notranjega ministra, je bila sprejeta odredba, po kateri se smatrajo za večje družine one s 6 otroki, ako je oče padel v vojni ali za narodno stvar. Take družine bodo priključene fašistični zvezi kot družine z več otroki, ki bodo deležne vseh olajšav, ki so določene za take družine. Sprejet je bil načrt zakona, ki določa povečanje ozemlja občine Mantova.

Na predlog Duceja je bil sprejet načrt odredb o kaznih za dobo vojne. Pojavilo se je zločinsko delovanje izredne teže, za katerega pa v veljavni zakonodaji ni primernih sankcij. Predvsem gre za protipostavna dejanja pri nabavljanju blaga z nakaznicami, boni in podobno ter za nedovoljeno kupčevanje s temi dokumenti. Kot poseben delikt se smatra odvzemanje blaga iz normalne potrošnje. Poostrene so kazni za nekatere običajne delikte zlasti v primerih, ko kršitelj pri tem zlorablja svoj položaj. Poostrene so tudi kazni za prekrške določb, s katerimi se štiti promet. Razširja se po področje posebnega sodišča glede zatiranja zločinov in razširja se kompetenca tega sodišča.

Na predlog ministra za pravosodje je bil sprejet zakonski načrt, ki vsebuje odredbe, s katerimi se ureja položaj vpoklicanih notarskih kandidatov in se določajo olajšave teh pri notarskih izpitih. Sprejete so bile tudi odredbe za olajšavam pri napredovanju v službi za sodniške uradnike, ki so vpoklicani pod orožje.

Na predlog ministra za finance je bil sprejet sklep, ki odobrava izplačilo predumov na pokojnine tistim italijanskim državljanom, ki bi morali prejemati pokojnine iz sovražnih držav ali iz držav, s katerimi so diplomatski stiki prekinjeni. Odoben je bil sklep, ki določa 5% lavščino na hipotekarne vpise za denarna posojila ter odredba, s katero se omejuje umetno nalaganje denarja v spekulacije z nepremičninami.

Na predlog ministra za narodno vzgojo je bil odoben zakonski načrt glede osebja Kr. srednjih šol in glede posebnih natečajev za stolice in šefovska mesta na višjih šolah.

Na predlog ministra za javna dela je bil odoben urbanistični zakon, s katerim se modernizirajo regulacijski načrti. Dosedaj veljavne določbe so bile izpopolnjene na podlagi pridobljenih izkušenj. Sprejet je bil zakonski načrt o posvetovalnih organih v zvezi z javnimi deli ter zakonski načrt, s katerim se odobrava regulacijski načrt Pavie in se določajo norme za izvajanje tega načrta.

Na predlog ministra za poljedelstvo in gozdove je bil sprejet zakonski načrt, s katerim se določajo norme za nakazovanje kreditov nekaterim odsekom ministrstva za poljedelstvo in gozdove. Odobrena je bila tudi odredba o reorganizaciji službenih mest v ministrstvu za poljedelstvo in gozdove.

Na predlog ministra za promet je bil odoben zakonski načrt, ki se tiče podelitev spričeval usposobljenosti za radioelektrično službo na trgovinskih ladjah. Dva sprejeta sklepa se tičeta pristaniške milice. S sprejetim zakonskim načrtom je bilo urejeno tudi vprašanje napredovanja specialistov v dobi vojne.

Ministrski svet je svoje zasedanje zaključil ob 12.30 ter se bo zopet sestel 1. avgusta.

Rim, 8. jun. s. Rimski listi obširno komentirajo zadnje pomembne sklepe ministrskega sveta.

»Giornale d'Italia« posebej opozarja na drastično omejitev izdatkov posameznih ministrstev z revizijo proračuna za leto 1942/43. Ta odločitev ima dvojni namen. Predvsem naj bi se koncentrirala glavna finančna sredstva za vojne namene in neposredno za prehrano, poleg tega pa naj bi se zajeli denarni obtoki in odpravile inflacijske nevarnosti. Denarna politika režima se tako v celoti izvaja. Država je dala dober zgled pokrajninam, javnim in zasebnim ustanovam ter državljanom, ki jim morajo slediti zvesto in disciplinirano. Važna je v tem pogledu odredba, da se prihrani del dnevnih podpor družinam vpoklicanih vojaških obveznikov. Ta prihranek bo šel sodeva v korist prizadetim družinam. V produkcijskem obtoku bo ta denar predstavljal sredstva, ki bodo na razpolago kmetijstvu in obrti, ki se bosta na drugi strani na svoj način razvila v prilog prizadetim družinam. Druga važna odredba je povečanje kazni za vse oskrbovalne prestopke. Režim dela za narod. Pri tem hoče zaščititi elementarne potrebe ljudskega življenja in ljudstvo varovati red vsemi spekulacijami in zlorabami. Oskrba je bistvena pomena za narodni odpor, duh in socialno pravico. Zaradi tega se ne sme dopuščati nobena izjema ne zlorabe. Krivci so pravi izdajalci in bodo kot taki hudo kaznovani.

»Tribuna« naglašja, da se morajo mobilizirati v sedanjem zgodovinskem trenutku vsi viri, da bi se lahko vojna nadaljevala do zmage. Zaradi tega ni mesta za izdatke, ki so morda utemeljeni sprico socialnih in političnih potreb, a ni njihov namen ojačenje vojne v javnosti. Na drugi strani pomeni skrčenje izdatkov, kolikor ne gre za vojno, močan jezik proti inflaciji, proti kateri se je italijanska finančna politika po Ducejevi volji odločno postavila.

List opozarja tudi na pomembne ukrepe na področju oskrbe, razdelitve živil in cen.

Napad podmornic na avstralski luki

Japonske podmornice so obstreljevale New Castle in Sydney

Sanghaj, 8. jun. d. Iz britanskega vira v Avstraliji javljajo, da so bila obstreljevana predmestja New Castle in Sydney v Avstraliji. Avstralsko poročilo sodi, da so napad na New Castle in Sydney v noči na ponedeljek brzokone izvršile japonske podmornice. Avstralsko poročilo označuje povzročeno škodo za lažjega značaja in pravi, da je bilo število človeških žrtev le majhno. V glavnem stanu zavezniških sil v Avstraliji je bilo o tem drznem japonskem napadu objavljeno posebno poročilo, ki pravi, da se je napad pričel kmalu po polnoči. V New Castlu in Sydneyu je bil takoj odrejen letalski alarm in sta se obe mesti zagrnili v popolno temo.

Rim, 8. jun. s. Glavni stan zavezniških vojnih sil v Avstraliji je objavil komunikce, v katerem pravi, da so japonska letala bombardirala Sydney in New Castle na vzhodni obali Avstralije. Bil je to prvi napad z morske strani na ta predel avstralskega ozemlja.

New Castle leži kakih 150 km severno od Sydneya. Napad na mesto je trajal 30 minut. Po prvih podrobnih informacijah je bila ob tej priliki potopljena ena zavezniška podmornica.

Pomorska bitka pri Midwayskih otokih

Rim, 8. jun. s. Severnoameriška admiraliteta je že v soboto objavila kratek komunikce, da je prišlo med severnoameriškim in japonskim brodomjem do nove pomorske bitke. Položaj, beleži komunikce, ni jasen in še ni vesti o severnoameriškem brodomju.

Rim, 8. jun. s. Londonski radio je objavil, da je v Zedinjenih državah priznavajo, da je bila v bitki okrog Midwayskih otokov potopljena ena severnoameriška nosilka letal.

Gospodarska obnova

v Surabaji na Javi

Tokio, 8. jun. (Domei) Iz Surabaje na otoku Javi javljajo, da so bile v polnem obsegu obnovljene vse železniške zveze Surabaje z ostalimi mesti na otoku Reparacijska dela v Surabaji se nadaljujejo z veliko naglico. Do nedelje je japonskim pionirskim oddelkom skupaj z domačim delavstvom uspelo dvigniti že 30 manjših in večjih ladij, ki so bile potopljene v surabajski luki. V teku so priprave, da bo dvignjenih še približno nadaljnjih 70 parnikov, med katerimi je tudi 10 ladij po 3000 in 5000 ton. Iz luke in z obale je bilo odstranjeno že vse od ognja zvito železje porušenih pristaniških objektov in ladjedelnice, ki je onemogočalo normalno kretanje ladij. Veliki nakladalni žerjavi, ki so jih razdejala japonske bombe, so bili že vsi popravljeni. Tri mesece je minilo, odkar so japonske čete zasedle Surabajo, pa so v gospodarskem središču vzhodnega dela Jave že docela izginili sledovi nekdanjega nizozemskega vpliva. Vse trgovine ob glavnih cestah so odstranile nekdanje angleške in nizozemske napise in jih nadomestile z japonskimi. Imena železniških postaj in celo prometni napisi in tablice po vozilih so sedaj je še v japonsčini in ma-

V bodoče, ugotavlja list, bo posebno sodišče za zaščito države pogosteje nastopalo proti vsem prestopkom na tem področju, ki so v skrajnem nasprotju z zahtevami države v vojni.

»Tudi« »Lavoro Fascista« obširno komentira ukrepe ministrskega sveta. Vojna, kakor si jo zamišlja in jo izvaja režim, naravnost zahteva tudi strogo življenje, ki ne dopušča nikakih slabosti. Vse sile se morajo mobilizirati, politična in gospodarska uprava se morata spraviti v sklad z duhovnimi in materialnimi potrebami vojne. V znamenju totalitarnosti je treba presoditi in ceniti vse važne ukrepe, ki jih je ministrski svet sprejel na svoj sobotni seji. Revizija proračunov posameznih ministrstev je omogočila, da so se odpravile nekatere postavke, kar dokazuje, kako vlada skrbno kontrolira svoje izdatke, da bo denar trdno zaščiten in se bo preprečilo naporno trošenje finančnih sredstev, zato pa boljše zagotovile vojne dobave. Tudi ta list obeležuje pomen odtegljajev od podpor družinam vpoklicanih vojnih obveznikov in ukrepov proti vsem kršilec socialne discipline na področju notranje oskrbe.

Mornariški dan

Rim, 8. jul. s. Odredbeni list Nacionalne Fašistične Stranke je objavil naredbe glede praznovanja mornariškega dne. V krajih, kjer so kakršnekoli mornariški oblaisti, bodo zvezni direktoriji, zastopniki GIL in drugi zastopniki fašističnih organizacij čestitali mornariškemu poveljnikom in drugim zastopnikom mornariških oblasti. Duce je odredil, da dan mornarice ne bo posvečen le vojni, marveč tudi trgovski mornarici. Dne 10. junija, ko bo potekla druga obletnica vojne, bodo zastopnice fašističnih ženskih organizacij razdelile ranjencem v vojaških bolnišnicah darove. Organizirale se bodo še druge podporne akcije. V dopolnovskih dvorah bodo prirejene posebne gledališke in filmske prireditve za vpoklicane vojne obveznike,

Obnova brzojavnega prometa s Hongkongom

Tokio, 8. junija d. Asahi« javlja iz Hongkonga, da je bil 5. junija ob navzočnosti japonskega generalnega guvernerja otoka Hongkonga Istogaja otvorjen brzojavni promet po kablu med mestom Victorijo in Japonsko. Nadalje je bila popolnoma obnovljena železniška proga od Kantona proti otoku Hongkongu. Promet na progi je bil v popolnem obsegu obnovljen že 20. maja.

Zamenjava angleških in japonskih državljanov

Tokio, 8. junija d. V japonsko luko Kobe je včeraj prispel transport okrog 100 britanskih državljanov iz Mandžukua. Britanci so bili ob pričetku vzhodnoazijske vojne internirani po raznih mandžurskih mestih in odpremljeni sedaj na Japonsko, kjer bodo v doglednem času izmenjani z japonskimi državljani, ki se vračajo iz raznih britanskih pokrajin.

Bangkok, 8. junija d. Ameriški državljani, ki so bili internirani v Siamu, bodo do konca meseca odpremljeni v Portugalsko Vzhodno Afriko. Nato bodo po informacijah iz službenih krogov odpremljeni iz Siama v teku meseca junija tudi še internirani britanski državljani.

Reforma šolstva v Siamu

Bangkok, 8. junija d. Siamska vlada je odredila, da se bodo smele v bodoče v vseh šolah na ozemlju siamske države uporabljati le še učne knjige v domačem jeziku. Kot izjema bodo dovoljeni samo učbeniki tujih jezikov. Odredba določa, da se morajo tudi po siamskih univerzah postopno vse znanstvene knjige prevesti v siamski jezik.

Podpore za družine siamskih vojakov

Bangkok, 8. junija d. Da olajša položaj družinam, katerih poglavarji služijo v siamski armadi, je siamska vlada izplačala doslej že za trideset milijona »tikalove« vojaških podpor.

Žrtve letalskega napada na Köln

Berlin, 8. jun. Službeno je bilo objavljeno, da je zadnji angleški letalski napad na Köln zahteval skupno 305 človeških žrtev. (Piccolo.)

Obnovite naročnino!

Japonsko čiščenje v pokrajini Čekiang

Kitajske čete so pobegnile v gorovje

Tokio, 8. jun. (Domei) S pristojnega japonskega vojaškega mesta se je sredi zvečelo, da so japonske čete zavzele citadelo v mestu Čučovu v kitajski pokrajini Čekiang in s tem zaključile okupacijo mesta Čučova.

Tokio, 8. jun. (Domei) Z bojišča v Čekiangu javljajo, da so po okupaciji mesta Čučova japonske sile pričele čistiti teren preostalih čungkingških kitajskih oddelkov. Po porazu v Čučovu je del sovražnikovih čet zbežal v gorati svet okrog Čučova. V ponedeljek zjutraj so japonske čete povzele svoje ofenzivne operacije velikega obsega na čekiangskem frontnem odseku.

Tokio, 8. jun. s. Iz Čučova poročajo o srditih bojih, ki so se v soboto razvneli v mestu med japonskimi in kitajskimi četami. Japonci so kmalu porazili Kitajce in se docela polastili mesta. Velike japonske kolone med tem že prodirajo v okolišne gorovje. Včeraj je prišlo do hudih spopadov okrog železniške postaje Nienlihih ob progi od Čekiang proti Čangčovu, 10 km južnozapadno od Čučova.

Nanking, 8. jun. d. Službeni zastopnik tiskovnega urada japonskih ekspedicijskih sil na Kitajskem polkovnik Ivasaki je v razgovoru z novinarji podal naslednjo sliko o razvoju japonskih ofenzivnih operacij v kitajski pokrajini Čekiang:

Japonske sile so zaključile priprave za popolno uničenje precej številnih čungkingških sil, ki se poskušajo nuditi odpor na področju mesta Čučova. Japonske sile so ob pričetku svoje ofenzive v tretjem čungkingškem vojnem pasu v dveh dneh uničile sovražnikove sile pri Čukiju, prekorčile nato reko Tungjilang in zasedle nato po šestdnevnem prodiranju mesto Kihovo, ki je predstavljalo strateško zelo važno sovražnikovo postojanko v pokrajini Čekiang. V drugem tednu svojih ofenzivnih operacij so si na ta način Japonci osvojili vse najvažnejše sovražnikove postojanke v tej pokrajini. Drug oddelek japonskih sil, ki je pričel prodirati od Nanchanga, je že peti dan po pričetku ofenzivnih operacij zasedel mesto Čučov in zavzel postojanke za napade v sovražnikovo frontno zaledje. Te uspehe japonskih sil v sedanjih ofenzivnih operacijah je treba ceniti tem višje, ker so zavzele sovražnikove postojanke bile po večini zgrajene v večletnem trdem delu. Nadalje so se japonske vojaške operacije razvijale navzile skrajno neugodnim vremenskim razmeram. V sedanjih deževnih dobi, ki vlada na tem področju, so reke visoko narasle, ceste pa so se izpremenile v blatna korita. Japonske sile so ves čas borbe ohranile svoj borbeni duh na višku. Zastopnik tiskovnega urada je končno pripomnil, da se v pregledu razvoja dosedanjih japonskih ofenzivnih operacij v tretjem čungkingškem vojnem pasu ne sme spregledati, da je bila mornarica skupaj z letalstvom glavna gibalna sila japonskega prodiranja. Sovražnik je dobil povleči braniti Čučov in Kihovo, skušal je nuditi odpor, toda ni

mu uspelo zadržati japonskega pritiska. Dosedanje japonske vojaške operacije v Čekiangu so tudi odkrile, da je od pričetka velike vzhodno azijske vojne znatno popustila odpora sila čungkingških čet.

Sanghaj, 8. jun. d. Kakor javljajo iz Čungkinga, se obkoljevanje kitajskih čet v poteku sedanje japonske ofenzive širi na zmerom večje številne frontnih odsekov. Tako javljajo iz Čungkinga, da so japonske čete pričele sedaj pritiskati na čungkingške sile tudi s severa in sicer iz Notranje Mongolije. Japonske vojaške operacije so se na ta način od sedanjih petih frontnih odsekov razširile še na šest frontni odsek, čegar središče bo v kolenu, ki ga tvori reka Hoangho.

Pomanjkljiva oskrba Čungkinga

Sanghaj, 8. jun. d. Za naraščajoči razkroj, ki ga je dolgotrajna vojna povzročila v Čungkingu, je prav značilen govor, ki ga je včeraj imel maršal Čangkašek na konferenci organizacije, ki ji je poverjena oskrba Čungkinga z živežem. Maršal Čangkašek je v najostrejših besedah odzidal zaniknost čungkingške uprave in brezobzirnost oleruhov in grabežev, ki se čez mero zalagajo v vsakovrstnim blagom, za katerega vlada v širokih ljudskih plasteh veliko pomanjkanje. Čangkašek je obtožil upravo čungkingške aprovizacije nesposobnosti, kritiziral je zadržane veleposelnikov in očitel bogati kitajski vrhni plasti pomanjkanje sleherne poštvenosti. Izjavil je, da je rezultat postopanja bogatega kitajskega življa ta, da so se vsa vojna bremena prevallala na rame siromašnega kitajskega prebivalstva.

Preokret v kitajskem javnem mnenju

Tokio, 8. jun. (Domei.) Posebni odposlanec nacionalne kitajske vlade v Nankingu, zunanji minister Khu-Min, ki se mudi v japonski prestolnici, je včeraj v razgovoru z dopisnikom lista »Asahi« izjavil, da se kot eden najvažnejših rezultatov velike vzhodnoazijske vojne opazuje zmerom globlja preobnova v mišljenju vseh vzhodnoazijskih ljudstev in da se ta preobnova zmerom bolj občuti tudi v samem Čungkingu. Khu-Min je naglasil, da se izpremenba stališča posebno opazuje med tistimi plastmi Kitajcev, ki so bile prej docela odvisne od Zedinjenih držav in Velike Britanije. Tako pričena tudi proameriška klika v Čungkingu izpreminjati svoje stališče. Japonska okupacija vseh širših ozemelj, ki so bila doslej pod čungkingško kontrolo, bo ta razvoj le še bolj pospešila. Kitajski minister je pripomnil, da je sicer še zmerom precej privrženec Čungkinga, ki niso domeli pomena velike vzhodnoazijske vojne, toda zmerom večje je tudi število ljudi v deželah pod kontrolo Čungkinga, ki vsaj skrivaj zagovarjajo sklenitev miru z Japonsko. Njihovo število se naglo večja.

Guverner Italijanske banke v Budimpešti

Budimpešta, 8. junija s. Finančni minister Remany-Schneller je imel v soboto popoldne daljši razgovor z guvernerjem italijanske banke Ekac. Azzolinijem. Razgovor je potekel v duhu prišernega prijateljstva in tesnega sodelovanja, ki sta značilni za odnose med Italijo in Madžarsko.

Izpred vojaškega sodišča

Ljubljanski odsek vojaškega vojnega sodišča je razglasil naslednjo

obsodbo

1. Dragu Mrvarju, sinu Karla in Terezi je Mehle, rojenemu v Žužemberku 24. aprila 1923 in stanujočemu v Ljubljani,
2. Mihaelu Zefranu, sinu Mihaela in Frančiške Cundrove, rojenemu v Ljubljani 4. aprila 1920 in tu bivajočemu, ter
3. Andreju Verbiču, sinu Josipa in Marije Tomšič, rojenemu na Vrhniki 25. maja 1925 in tam stanujočemu, ki so vsi v zaporih in

obtoženi

A) zločina v smislu 4. člena Ducejeve odredbe z dne 3. X. 1941, ker so sodelovali v združbi, ki je imela namen z nasiljem izpremiti politični, gospodarski in socialni red, kakor je ustanovljen v državi,

B) zločina v smislu 16. člena omenjene odredbe ker so sodelovali v oroženih krdeh: prvi nedoločeno dobo od 1. oktobra 1941 dalje v nekem taborišču na hribu Kureščku in pozneje v taborišču v Zali, drugi v času od 18. do 27. januarja 1942 v taborišču blizu Karjelke, tretji pa od 1. januarja do nedoločene dne v februarju 1942 v taborišču krdele »Borovniška četa«, v bližini Kozljake;

C) zločina v smislu 2. člena Ducejeve odredbe z dne 24. oktobra 1941, ker so v času, ko so se mudili pri krdeh, protizakonito hranili, prvi 120 nabojev, drugi puško s 125 naboji in tretji puško;

tretji obtoženez se posebej:

- a) zločina v smislu 7. člena Ducejeve odredbe z dne 3. X. 1941, ker je 1. februarja 1942 na Verdu napadel italijanske vojaške in jim stregel po življenju ter se tedaj udeležil napada na vojaške posadke v bližini železniške postaje,
- b) zločina v smislu 8. člena omenjene odredbe, ker je v okoliščinah, v času in na kraju, kakor so zgoraj omenjeni, sodeloval pri napadu na železniško postajo na Verdu, da bi iz političnih razlogov poškodoval prometno prog.

Iz teh razlogov

proglasa za krive Mrvarja Draga, Zefrana Mihaela in Verbiča Andreja zločinov, ki se jim pripisujejo v točkah A), B) in C) obtožnic in obsoja vsakega izmed njih v dosmrtno ječo z vsemi zakonskimi posledicami, na plačilo sodnih stroškov in v preventivno varstvo.

Oprošča Verbiča Andreja obtožbo pod A) in C) ker ni zagrešil dejanja.

Odreja, da se ta sodba objavi enkrat in v izvešču v listih »Piccolo« v Trstu in »Jutru« v Ljubljani na stroške obsojencev.

Ljubljana, 21. maja 1942.

Obletnica protiangliškega upora na Malti

Rim, 8. jun. s. Po vsej Italiji je bila z velikimi fašističnimi in ljudskimi manifestacijami praznovana 23. obletnica protiangliškega upora na Malti. Ze tedaj se je oblastnost Angležev v razmerju do italijanskega elementa na povsem italijanskem sredozemskem otoku izražala v dejanjih nizkotne maščevalnosti, ki niso mogli izzvati nič drugega kakor neposreden upor prebivalstva, kar se je tudi zgodilo. Nelojalno in izsiljevalno postopanje angleške vlade, ki je dajala obljube, a jih nikoli ni izpolnila, se je na ta način popolnoma razgalilo nele pred italijanskim prebivalstvom otoka, marveč tudi pred vsvo svetovno civilizacijo. Položaj pa se sedaj ni spremenil, marveč popolnoma izprevrget. Italija, oprta na svoje oborožene sile in na svojo sijajno politično in moralno zrelost, kakor ji je v vtišni režim, ponosno uvajlja tudi svojo stoletno pravico do Malte ter odločno pritiska ob tla angleško zahrbtnost in prizadeva sovražniku najtrše udarce, spričo katerih si nikoli več ne bo opomogla.

V okviru vojne, ki jo Italija vojuje junasko in vztrajno, zavzema Malta eno prvih mest. Spomin in poveljevanje maltških mučenikov iz krvavih in nesrečnih dni od 7. do 9. junija l. 1919 pomeni potemtakem obljubo tem nesmrtnikom, da bo njihovo željo, za katero so žrtvovali svoja življenja, fašistična in vojna Italija nedvomno izpolnila. To je bil globoki pomen včerajšnjega praznika, ki je še enkrat združil vse Italijane v zatrdilo, da se lahko maltško prebivalstvo zaneša na to, da se bo združilo z Italijo, da se lahko zaneša na junastvo, požrtvovalnost in plametevo voljo borečega se italijanskega naroda, ki hoče doseči višjo pravico. V vseh pokrajinskih glavnih mestih so fašistični govorniki obeleževali pomen maltškega upora. Njihove navdušene besede so izzvale povsod viharne manifestacije za Duceja in za italijansko Malto.

Italijansko odlikovanje

maršala Mannerheima

Helsinki, 8. junija s. Maršal Mannerheim je včeraj sprejel italijanskega poslanika Cicconardija, vojaškega atašeeja polkovnika Roera di Cortanza in letalskega atašeeja podpolkovnika Klingerja. Poslanik je maršalu izročil ob tej priložnosti vojaški red častniške stopnje ter mu izrazil čestitke Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter Duceja. Izrazil mu je veliko občudovanje oboroženih sil fašistične Italije za junasko dejanja finske vojske pod njegovim vodstvom. Maršal Mannerheim je v svojem govoru izrazil svoje spoštovanje do Nj. Vel. Kralja in Cesarja ter svojo zahvalo Duceju, ki ga je predlagal za tako visoko odlikovanje in hotel s tem ustvariti idealno zvezo med italijansko in finsko vojsko, ki se na isti fronti borita za nemške cilje. Nazadnje je izrazil svoj ponos, ker je bil deležen visokega odlikovanja, s katerim so bili odlikovani le najbolj junaski borci italijanskih oboroženih sil.

Poveljnik danskih prostovoljcev padel

Kodanj, 8. jun. s. Poveljnik zbora danskih prostovoljcev, polkovnik von Schallberg, je padel v borbah pri jezeru Ilmenau. Rodil se je pred 36. leti v Rusiji kot sin danske družine. Ob izbruhu revolucije je pobegnil na Dansko. Zbor danskih prostovoljcev je 2. t. m. v tridih borbah osvojil 37 utrjenih ruskih postojank ter zadal sovražnik težke izgube in zajel mnogo ujetnikov ter vojnega materiala.

Gospodarstvo

Zunanja trgovina Italije

Kakor smo že poročali, je bil nedavno z Bolgarijo sklenjen dodatni sporazum, ki predvideva nadaljnje povečanje obsega blagovne izmenjave od sedanjih 800 na 1000 milijonov lir letno. S tem sporazumom so več ali manj zaključena najvažnejša trgovinska pogajanja za tekoče leto.

Te dni je bilo vrhu tega v Rimu zaključeno zasedanje italijansko-španskega odbora za zunanjo trgovino, pri čemer je bil sklenjen sporazum o blagovni izmenjavi za leto 1942-43, ki sta ga podpisala predsednik španske delegacije minister Groizart in predsednik italijanske delegacije senator Giannini.

V trgovinskem prometu z inozemstvom bo tudi v bodoče daleč na prvem mestu Nemčija. Trgovinski odnosi z Nemčijo so se letos nadalje poglobili in se bodo še razširili, ker je pričakovati, da bo obstojala dodatna možnost uvoza blaga tudi iz zasedenih vzhodnih pokrajin, zlasti iz baltičskih držav, s katerimi je imela Italija do izbruha vojne naraščajočo blagovno izmenjavo. Pa tudi v prometu v Belo Rusijo in Ukrajino obstoja možnost blagovne izmenjave. Enako je pričakovati, da se bo letos razširila trgovina z Rumunijo, Madžarsko, Slovaško in Finsko, pri čemer bo Rumunija povečala dobave mineralnih olja, Madžarska pa bo dobavljala kmetijske pridelke iz Bačke. V Novem Sadu se gradi velika izvozna klavnica, ki bo predvsem namenjena izvozu mesa v Italijo. Tudi s Hrvaško se bo dala še bolj razširiti blagovna izmenjava, v prometu s

Srbijo pa so zaenkrat možnosti izmenjave omejene. Isto velja za Grčijo.

Po informacijah lista »Corriere della Sera« je pričakovati, da se bo trgovinski promet s Svico letos nekoliko zmanjšal, ker se je zmanjšala sposobnost švice dobavljati blago, ki zanima Italijo (stroje, ure in str). Če se bodo zmanjšale švicarske dobave, bo seveda tudi Italija ustrezno omejila svoj izvoz, zlasti izvoz svile, ki je eden najvažnejših italijanskih izvoznih predmetov v prometu s Svico. Isto velja za trgovinske odnose s Francijo zaradi razmeroma slabe izvozne kapacitete nezasedenega dela Francije. Trgovinski promet s Španijo in Portugalsko se je lani ponovno razširil, v zadnjem času pa so nastopile ovire, ker skuša Anglija niti redni promet. Ugodni izgledi obstojajo glede prometa s Turčijo, zlasti v trenutku, ko bo obnovljena edina železnika zveza med Bolgarijo in Turčijo.

Italijanska vlada je storišla vse potrebne ukrepe, da se rezervira čim več blaga za izmenjavo z inozemstvom. Tu pridejo v poštev predvsem proizvodi italijanskega vrtnarstva in tudi v drugi vrsti tekstilni izdelki. Tekstilna industrija je ena najvažnejših izvoznih industrij Italije, zato je upravičeno prizadevanje, da se zaposlitev v tej industrijski stroki v vsakem pogledu zajažči. Lanf v jeseni je bila uvedena po vsej Italiji oblačilna karta, v znatni meri tudi iz oziroma na potrebe izvoza, tako da ima Italija na razpolago tudi tekstilno blago za izvoz v zamenjavo za druge važne uvozne proizvode.

Vprašanje obnove lastninske pravice v zasedenem delu Sovjetske Rusije

Z uvedbo nemške uprave v zasedenem delu Sovjetske Rusije je stopilo v ospredje vprašanje, kakšno stališče bodo zavzela nemška oblastva k vprašanju podržavljenja zasebne lastnine od strani sovjetskih oblastev. To vprašanje je zlasti aktualno na področju bivših baltičskih držav, ki jih je Sovjetska Rusija zasedla šele l. 1940, nakar je izvedla razlastitve. Isto velja tudi za področje bivše Poljske, ki ga je po končanem nemško-poljski vojni zasedla Sovjetska Rusija. V ostalih področjih pa je bila razlastitev izvršena že pred več nego dvema desetletjema in je od tedaj prišlo do dalekosežnih strukturnih sprememb celotnega gospodarstva. S tem vprašanjem se obirno bavi ministrski direktor Dr. Brautigan v listu »Ostwirtschaft«, kjer pisec poudarja v glavnem naslednje:

Po mednarodnih načelih ima okupacijska sila pravico razpolagati z imovino sovranske države. Razlastitev brez odškodnine, kakor jo je izvedla Sovjetska Rusija, pa je v nasprotju z nemškimi pojmovanjem lastnine. Zato je nastalo vprašanje, ali more Nemčija kot pravna naslednica prevzeti nacionalizirane in razlastene premoženjske vrednote v zasedenih področjih in skladu s svojimi pravnimi nazori. Na to vprašanje odgovarja pisec takole: V starih pokrajinah Sovjetske Rusije razveljavljenje razlastitev od strani sovjetske vlade ne more priti v poštev iz političnih, gospodarskih in upravnih-tehničnih razlogov. Četudi Nemčija ne priznava prvotnih sovjetskih zakonov o razlastitvi, mora vendar po 24 letih tega stanja upoštevati dana dejstva. Praktično bi vzpostavitev prejšnjih lastninskih pravic zahtevala izredno obsežen upravni aparat, ki bi lahko svoje delo izvršil šele v desetletjih.

Tudi stari inozemski upniki bi prišli s svojimi terjatvami. Ruske caristične državne obveznice so še danes v prometu, zlasti v Franciji. Razen Nemčije se nobena država še ni odrekla svojim terjatvam iz predbojiševske dobe. K temu pa je pripomnil, da se nemška vlada tudi pri dalekosežni zasedbi sovjetskega področja ne bo smatrala za pravno naslednico Sovjetske Rusije in se zaradi tega zahtevne splošnega značaja proti Sovjetski Rusiji od strani imetnikov državnih papirjev iz caristične dobe ne morejo postaviti na Nemčijo. Kolikor so sovjetska oblastva razlastila in nacionalizirala prejšnjo imovino Nemcev, tudi ne bo mogla kar obnoviti prejšnje lastninske pravice, ker je medtem tudi na objektivnih samih prišlo do znatnih sprememb in pride le v poštev, da se prizna bivšim lastnikom prednostna pravica za nakup dotičnega objekta ali pravica za odkup enakovrednega objekta po ugodnih pogojih.

Drugačno je to vprašanje, kolikor se tiče bivših baltičskih držav, kjer se je razlastitev izvršila šele v letu 1940 in pozneje. Nemčija je šla v vojno s Sovjetsko Rusijo pod parolo, da se mora vreči boljševizem. Zato Nemčija ne more priznati razlastitve zasebne imovine brez odškodnine, ki je bila izvršena šele nedavno v bivših baltičskih državah, in mora upoštevati stanje, kakršno je bilo v juniju 1940. V interesu urejene uprave pa je seveda mogoče izvesti reprizitiziranje lastnine le postopno. Tudi v interesu vojne gospodarstva je potrebno, da so zlasti večji premoženjski objekti še začasno pod nemško upravo, dokler se v konkretnem primeru vprašanje vrnitve do kraja ne razčisti. Enaki pogoji kakor v baltičskih državah obstojajo tudi v področju bivše Poljske, ki pripada generalnemu komisarjatu Bele Rusije in državnemu komisarjatu Ukrajine. Postopanje bo tu nekoliko različno, kolikor je poljska prej na tem področju namenoma naseljevala Poljake.

Gospodarske vesti

Nova letina v Italiji. V zadnjih tednih so posvetili na merodajnih mestih v Rimu vso skrb vprašanju, kako zagotoviti delovne moči, da se spravi letina, predvsem žitna letina, ki se je na jugu že pričela. V tej zvezi so na merodajnih mestih ukrenili vse, kar je potrebno. Predvsem je sklenjen med Konfederacijo kmetov in kmetijskih delavcev sporazum glede pravične razdelitve razpoložljivih kmetijskih delavcev. Vojaška oblastva bodo kakor lani dajala od časa do časa kmetom in kmetičkim delavcem 10-dnevne dopuste, vpokli-

cani strojniki za velike mlatilne stroje pa bodo imeli daljše dopuste. Kjer bo potrebno, bodo vojski iz okoliških garnizij pomagali pri spraviljanju letine. Tudi delavci industrijskih podjetij bodo lahko brez skavode za svoje pravice iz socialnega zavarovanja v času od 1. junija do 30. septembra dobili 20-dnevni dopust. Končno pridejo v poštev tudi novi predpisi za civilno delovno službo, ki obsega vse prebivalstvo od 16. do 70 let. Z nedavno izdanim etotnim zakonom za delovno službo je država ustvarila možnost, da po potrebi uporabi razpoložljive delovne moči za spraviljanje letine v zaključnih formacijah. Tako je vse pripravljeno, da bo letina brez zakasnitve spravljena. To je letos tem bolj potrebno, ker je bilo vreme ves čas ugodno in kažejo vsi poljski pridelki lep razvoj.

Omejitev dohodkov od tanjem v Hrvaški. Iz Zagreba poročajo, da je pravkar izšla zakonska odredba, po kateri nihče ne sme imeti več nego 5 upravnosvetniških mest ali mest v nadzorstvenih svetih delniških družb. Posamezna delniška družba ne sme upravnim svetnikom plačati več nego 40.000 kun tantom na leto, članom nadzorstvenih svetov pa ne več kakor 25.000 kun. Izjeme lahko dovoli zgolj ministrstvo za obrt, industrijo in trgovino.

Obvezna oddaja hrastovega ali smrekovega lubja ter zbiranje šišek na Madžarskem. Da se zagotovi potreba tanina in stroji za usnjarsko industrijo, je madžarska vlada izdala naredbo o obvezni oddaji smrekovega in hrastovega lubja, ki se mora odvzeti debelom, kadar se drevesa posekajo. Obvezno je tudi zbiranje šišek na vseh večjih posevkih.

Japonska kontrolira 50% svetovne proizvodnje čaja. Leta 1939 je znašala japonska proizvodnja čaja 58.500 ton, od tega je šlo za izvoz 23.500 ton. Odkar pa se je po zasedbi Nizozemske Indije razširilo japonsko vplivno področje, kontrolira Japonska tudi vso proizvodnjo Nizozemske Indije, ki je znašala leta 1939 81.000 ton (od tega se je izvozilo 79.900 ton), poleg znatnega dela proizvodnje Kitajske. Slama in Indokine. Japonska sedaj kontrolira 50% svetovne proizvodnje čaja in približno dve petini normalnega svetovnega izvoza. Ogroženo pa je tudi drugo največje svetovno področje proizvodnje čaja v Indiji. Samo na Cejlonu je znašala leta 1939 proizvodnja 103.500 ton. Izvoz čaja iz Indije skozi Bengalski zaliv iz Ceylona je zaradi nevarnosti plovbe zelo ogrožen.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 9. junija ob 17.30: Poročno darilo.

Red B.

Sreda, 10. junija ob 17.30: Vdova Rošlina.

ka. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Četrtek, 11. junija ob 17.30: Konto X.

Red Četrtek.

Petek, 12. junija: Zaprto.

»Poročno darilo« je naslov italijanske veselice v treh dejanjih, ki je napisal G. Forzano. Igra je prijetna zgodba med mlado farmacevto in podoželski aptekli in tujcem, ki po naključju zaide tja. Priklupno je podan značaj samostojnega dekleta, ki je gajmo v življenju in si skuša na pošten način služiti kruh. Srečanje z neznanim avtomobilistom vede do usodnega koraka. Igro je režiral prof. Šest; insecator: inž. E. Franz.

OPERA

Torek, 9. junija: Zaprto.

Sreda, 10. junija ob 17.: Prijatelj Fric.

Red Sreda.

Četrtek, 11. junija ob 17.: Boccaccio.

Cpereta. Red A.

Pietro Mascagni: »Prijatelj Fric«. Lirčna opera v treh dejanjih. Peli bodo: Su-

zo-Vidaljeva, Frica-Franci, cigana-Golobova, doktorja-Popov, Hanza-Dolničar, Friderika-Kristančič, Katarina-Polčeva. Dirigent: D. Zebre; režiser: R. Primožič; zborovodja: R. Simoniti.

Madžarski min. predsednik pri Hitlerju

Berlin, 8. jun. s. Agencija DNB je objavila naslednji komunikate iz Hitlerjevega glavnega stana:

V soboto 6. junija je madžarski ministrijski predsednik in zunanji minister Kallay prišel na obisk k Hitlerju v njegovem glavnem stanu. Grofa Kallaya so spremljali armijski general Vitez Koeros, legacijski svetnik Szent Miklos, legacijski svetnik Szegedy-Machak, madžarski poslanski ataše Kristof Kallay, madžarski poslanik v Berlinu Sztoja in nemški poslanik v Budimpešti v. Jagov. Hitler je sprejel madžarskega ministrskega predsednika v svojem glavnem stanu in je imel z njim več razgovorov o političnem položaju. Prisoten je bil tudi nemški zunanji minister Ribbentrop. Razgovori so potekali v duhu nemško-madžarskega prijateljstva in v duhu bratstva, ki veže narode trojne pakta in skupni borbi proti boljševizmu.

Ko so se politični razgovori zaključili, so Hitler, ministrijski predsednik Kallay in nemški zunanji minister Ribbentrop razpravljali o vojaškem položaju. Razgovoru o teh vprašanjih so prisostvovali maršal Keitel, general Jowel in nemški vojaški ataše v Budimpešti polkovnik Pappelheim z nemške ter armijski general Vitez Koeros in madžarski vojaški ataše v Berlinu armijski general Homlok z madžarske strani.

Včeraj je bil madžarski ministrijski predsednik in zunanji minister Kallay gost nemškega zunanjega ministra, s katerim je imel dolg razgovor o aktualnih političnih problemih. Razgovor je potekel v duhu prijateljstva obeh držav.

Madžarska in ameriška vojna napoved

Budimpešta, 8. jun. s. Zedinjene države so Madžarsko napovedale vojno. Vojna napoved ni napravila nikakega vtisa na madžarsko javno mnenje. Tukajšnji politični krogi opozarjajo, da je Madžarska zaveznica sil osi in da je smatrala sovražnike Italije in Nemčije vedno tudi za svoje sovražnike. Zaradi tega washingtonska vojna napoved v ničemer ne spreminja stvarnega stanja. Predsednik dolarske demokracije, beleži »Magyarország«, naj ve, da je Madžarska zvesta svoji tisočletni civilizacijski tradiciji in da se bo še nadalje borila ob strani sil osi, dokler ne bodo boljševizem in njegovi plutožidovski zavezniki premagani.

Popoln neuspeh angleške blokade

Berlin, 7. jun. d. Cilj britanske blokade, da prisili Nemčijo in njene zaveznike h kapitulaciji zaradi pomanjkanja živeža, se je v polni meri ponesrečil. To dokazuje pravkar javljeni službeni statistični podatki o nemški kmetijski proizvodnji. V glavnem je iz teh podatkov razvidno, da je število v nemškem kmetijstvu zaposlenega delavstva v zadnjih dveh letih neprestano naraščalo, ne pa padalo, kakor so nasprotniki pričakovali po skušnjah iz prve svetovne vojne. Število v nemškem kmetijstvu zaposlenega delavstva je v zadnjih dveh letih naraslo za okrog 25 odstotkov.

Splošna asanacija Italije

»Plug zasorje brazdo, meč pa jo brani. Lemež in rezilo sta obdava iz kaljenega jekla, kakor vera vaših src.« — Te Mussolinijeve besede so gesto naslednjega zanimivega poglavja iz Nicotereve slovenske knjige o zgodovini fašizma.

Besedi »splošna asanacija«, ki sta šli v svet hkrati s fašistično slavo, pomenita največje delo za javno korist izmed vseh, kar jih je izvršil režim. Ko je Vodja oktobra 1928 nagradil poljedelce, ki so zmagali v žitni bitki, je izrekel trditve, da pomeni splošna asanacija ozemlja vse države pobudo, čije izvedba bo sama zadostovala, da ostane revolucija Črnih srajc slava skozi stoletja.

Lahko bi razložili samo z nekaj besedami, da si je režim s to asanacijo postavil namen, spremeniti okrog 5 milijonov hektarjev nezdruženega ozemlja domače grude v obdelano zemljo; toda kljub impozantni številki, ki je enaka celotni obdelani površini nekaj pokrajin, to še ni dovolj, da bi mogli razumeti velikopotezno Mussolinijevo zamisli in ogromne količine sredstev, ki so bila uporabljena pri izvedbi programa, ki bi se v drugih dobah zdel neizvedljiv za človeške moči.

Mussolinijev zakon iz leta 1928, ni imel pred očmi samo izsušitve in uposojenja zemljišč za obdelovanje, na kar so poprej vedno mislili, ko so govorili o melioracijah. To pot si je zadal fašizem mnogo radikalnejšo nalogo in je imel v načrtu predvsem etično vprašanje povratka k zemlji, propagando ljubezni do zemlje ter je v zamisel melioracije vnesel še širšo politično in socialno misel, ki sega v najgloblja čustva italijanskega naroda, to je misel o zdravem značaju poljedelskih narodov nasproti propadanju narodov, ki zapuščajo zemljo.

Toda tudi pritisk naseljenosti in ostracizem velikih demokratičnih plutokracij, ki so gospodarile po svetu in so ovirale priseljevanje iz proletarskih dežel na ogromne prekooceanske neobdelane planjave, sta prav tako ustvarjala potrebo, da se zgodijo pogoji za poljedelsko življenje nekaj stotisočev Italijanov na novih velikih površinah domače grude. Naj bo že kakorkoli, l. 1928. se je fašistični režim odločil izdelati popis neobdelanih in melioracijskih zemljišč v vseh pokrajinah Italije in sprejeti ta zemljišča v program del, ki so zahtevala ne več samo navadne hidrovalne ureditve močvirnih tal, temveč tudi direktno pomoč države v pogledu zgraditve kmečkih hiš in cest in v pogledu prvega poseva, da bi bilo lahko mogoče preseliti v asanirana področja družine kolonov, tako da bi se prej imeli vse urejeno za bivanje, in jim olajšati z najplemenitejšim ukrepom čisto fašističnega obelajanja pridobitev zemljišča, ki bi zadoščalo njihovim življenjskim potrebam.

Ce pustimo ob strani čisto gospodarsko korist splošne asanacije, se moramo ozreti tudi na njen higijenski namen, ker je znano, da za zatiranje ognjišč malarije ne zadostuje samo izsušitev, temveč je potrebno tudi obdelovanje izboljšanih zemljišč, ali z drugimi besedami, potrebna je popolna osvojitve teh zemljišč.

Po zakonu o melioracijah izvaja država vsa dela, katera zadevajo skupno korist, in določa pri tem kulturo, ki naj se gojijo na dotičnih zemljiščih. Za svoje delo pri izboljšanju prejemajo zemljiški lastniki finančno pomoč države in olajšave pri plačilu obresti za posojila.

Ta politika, ki ji je posvetil Vodja dolgo vrsto let velik del svojega dela in ljubezni, je dala uspehe, ki jih je svet sprejel z občudovanjem. Po svoji velikopoteznosti so ti rezultati posebno jasni na Pontinskem polju blizu Rima. Kjer se cesarjem in papežem kljub ponovnim poskusom ni posrečilo odpraviti malarična močvirja, je danes na ozemlju okrog 100.000 ha zrasla cela nova pokrajina z glavnim mestom Littoria in z drugimi ljubimi naselji kakor Sabaudia, Aprilia, Momezia, kjer je posejanih na stotine kmečkih hiš, v katerih že deset let blaženo živijo in izvršujejo poljsko delo toliko kmečkih družin, ki bi bile sicer obsojene na najbednejše življenje v revnejših pokrajinah.

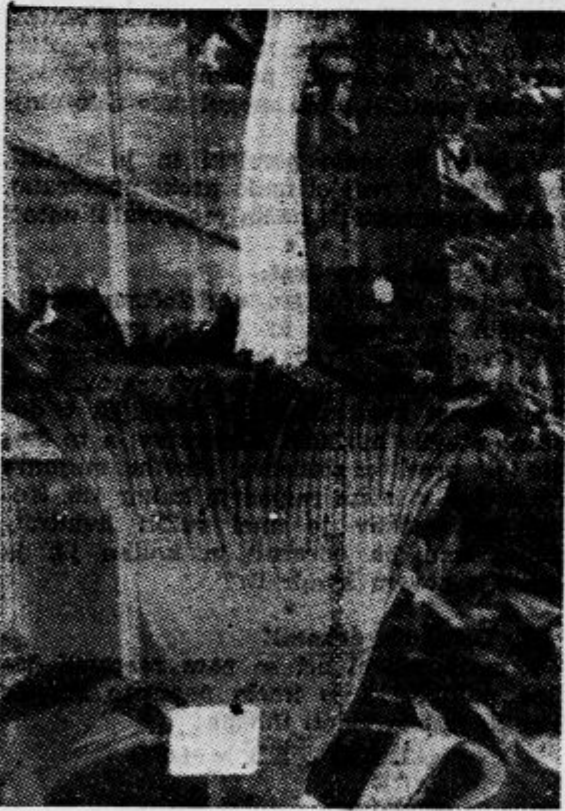
Teh kmečkih hiš je približno tri tisoč: približno pet sto kilometrov novih cest se vije po novi pokrajini. Za namakanje teh zemljišč je v načrtu namakalen sistem za štiri tisoč hektarjev zemljišča. Asanacija Pontinskega polja predstavlja razen socialne, politične in tehnične zmagave tudi gospodarsko zmagavo, ker je čista cena za posestava samo nekoliko višja od 10.000 lir za hektar, kar je z ozirom na donos popolnoma pravična cena. Pri donosu so za-

beležili maksimum 63 stotov pese na hektar. Vzporedno napredujejo druge kulture in živinoreja. Letni donos odraslega polja se računa na sto milijonov lir.

Medtem ko je prvotni načrt predvideval splošno asanacijo in dvajsetletno dobo, da bi naseljenec lahko postal resnični gospodar svojega zemljišča, je novi načrt omogočil dokončno izročitev posestev s 1. oktobrom 1941-XIX z ugodnim sistemom odplačil.

Prebivalstvo 60.000 ljudi je bilo vrnjeno zemlji v ožračju miru in blagostanja, ki ga vdihavamo v pokrajini Littoria.

Prav tako čudovit procvet človeškega življenja opažamo v mnogih drugih italijanskih pokrajinah na drugih širokih področjih, ki jih je spremenila v kulturna zemljišča sama država, od Sicilije do Puglie, od Kalabrije do Toskane, od Romarje

Orjaški kačnik — *amorphophallus titanum* — je pravcati mamut med cvetočimi rastlinami v našem botaničnem vrtu

Ljubljana, 8. junija. Bujno se je razbohotilo življenje, košate so hoste in mehko valovi v rahli sapici visoka trava, okrašena z nešteti cvetličami, med katerimi prevladuje rumenilo nagosto posejanih zlatih in istobarvnih zvezdnatih kroglic bradice, kar daje barski ravnini v dobi pred košnjo značilen barvni odtenek. Na zelenorumenem morju se vrste otoki, ki jih tvorijo skupine rdečerjavih kiselic, kobulastocvetnih, belih bimerlic in marjeticam podobnih, samo bolj visokih ivanščic. Naši stari so v mraku pred tajinstveno kresno nočjo spuščali s stmin navzdol goraste kolobarje v znamenje, da bo zlahtno sonce, v katerem so spoštovali daroživega boga, odslej polagoma skrajšalo svoja vsakdanja pota na sinjem nebu in da je konec najprelestnejše dobe leta.

Vesna, ki je naravi vcepila življenje, se umika. Lada, boginja rodovitnosti, stopa na njeno mesto. Žito začenja rumeniti, klasje se pod težo zrna pripogiba, med žitnimi stebli se pa svetijo velkoglave rdečelase purpolice, čipkaste plavice, zvonce, ivanščice, kokolji in drugo bilje. Žitna polja so podobna pestrobarni tkanini, ki jo zmore le priroda. Kmet gre v zoreči dobi kaj čisto na polja, skrbno opazuje nebo, saj mu nevihta lahko namah uniči, kar je po trudopolnem delu v sragah »svoje« obilja posejal.

Življenje in borba po vodah

Kakor na kopnem Barju, prevladuje tudi v vodah rumenilo. V lokvah ali na blatih, v globljih jarkih je že zgodaj razvil rumeni lokvanj ali blatnik svoje ploščate liste in jih razgrnil na gladini v zadovoljstvo veselo reglajočih zelenohlastih pevecov, ki preže tam na frfotajoče zrčne potepuhe. Ko začne njegovi listi vdihavati sveži zrak, se zaveda korenika,

**Oglasi v »Jutru«
imaio vedno uspeh!**

do Benečije od Sardinije do Lombardije. Spodnji del Voltura, Puljaka visoka ravan, siciljska veleposestva so časovno zadnje asanacije, ki jim je fašistična vlada posvetila svoje napore, da dvigne na višjo gospodarsko stopnjo prebivalstvo teh revnih krajev. V Siciliji je bilo po milijona hektarjev odtrganih od veleposestev in razdeljenih na 20.000 posestev, kamor se bo naselilo ravno toliko družin siciljskih kmetovalcev, ki so bili doslej brez vseh najosnovnejših gmočnih sredstev. To je najobsežnejše kolonizacijsko podjetje, ki so ga kdaj podvzeli na svetu.

Da je do tega prišlo, je bilo predvsem potrebno, da smo imeli velikega državnika, predsednika vlade, ki je poznal prave potrebe italijanskega naroda in se jih znal lotiti v okviru splošnega reševanja vseh narodnih problemov. Hkrati s tem totalitarnim pogledom ter s pogumnim in vztrajnim značajem ima Mussolini predvsem pravo prirojeno ljubezen do življenja na

deželi. Ta ljubezen je prepričala državnika da je treba posvetiti cele milijarde denarja poljedelstvu, če hočemo odpraviti pojave gospodarske krize in padanje naseljenosti, ki prizadevajo narodom toliko skrbi in strahu.

Njegova vera je bila v tem pogledu vedno popolna, kakor tudi v vsakem drugem oziru glede italijanske bodočnosti. Ta vera dela Vodjo za največjega Italijana.

»Splošna asanacija zemlje bo dala zemlji in kruha milijonom Italijanov, ki bodo prišli za nami, — tudi to so Njegove besede.

Se en svetel stavek označuje to dobo velike delavnosti: »Osvaja se zemlja, ustanavljajo se mest«. Te besede nam kažejo pravi obraz fašizma, obraz miru, ki je bil dosežen s težkim delom, z dolgim pripraviljem in z zmago nad nasprotnimi elementi v vsakem pogledu in na vsakem polju.

Pokrajina v pestrem razkošju

da je treba pogati cvetno steblo h gladini, ker je vodostanje že ustaljeno. Nalik bobnarski palčici je na koncu cvetnega stebela kroglica in ko dospe na gladino, se v božajočih sončnih žarkih polagoma, strmežljivo odpira. In ko jo prevzame sila po življenju, odpre na široko svoj rumeni, po svetlobi hrepeneči cvet. Tudi ob obalah stremi med močastimi listi vitko steblo k višku in kmalu se razvijejo pravcati svetlorumeni umotvorji, krasen cvet povodne perunike, ki so jo stari Slovenci že v svoji zakarpatski, s blati poseljeni domovini posvetili gromovniku Perunu, ki se začnejo oglašati baš v tej dobi.

V vodah samih mrgoli življenje. Neštete ribice so pravkar predrele mreno lker in splevale pod gladino; tudi majhne ličinke pupkov in žab se gnetejo ob rastlinah, na dnu je pa pravcato vrolo življenje. Vse to se peha, se giblje, plava in umira, se bori in upira, kakor pač veleva nagon. Borba za obstanek v vodah je kruta, močnejši se ne ozira niti na lastni rod in vsak je vsakomur na poti. Zlasti so ličinke vodnih hroščev silne požeruhnje: kar le srečajo, popadejo z močnimi kleščami. Vkljub temu se pa število živalic ne zmanjšuje. Mati Priroda skrbi za to, da se najbolj zatirani rodovi in vrste tudi najobilnejše plode.

Obisk v botaničnem vrtu

Komur so izprehodi v tej lepi, vendar topli dobi prenaporni, tega bodo obiskali botaničnega vrta na začetku Lžanake ceste gotovo zadovoljili. Tisočere rastline so se združile tu na malem prostoru v lep, prijeten in vestno oskrbovan park. Ustanovili so ga 1809 Francozi pod generalom Marmontom. Zanimivo je, da so oskrbovali vrt v 134 let dolgi dobi samo tri dolgoživci ljudje. Tretji je sedanjí oskrbnik

gospod Juvan, ki z redko vestnostjo, vedno veder in čil, opravlja svojo gotovo ne lahko službo. Mnogo rastlin z visokih plantin in krotkih ravnin naše domovine je zasadil v ta mali, prelesten rajčič. V tem vsakomur pristopnem vrtu stoji še tri drevesa, ki so gledala dogodke davnih dni: vzklila so namreč pred približno 300 leti. Sanjavo mrmrajoč v vršičih, nam pripovedujejo stari brest, tisa in lipa zgodbe o mirnih in nemirnih časih naše prelepe domovine. Pestrost in lepota vrta, kjer je zastopano tudi vodožitje, nam pa osveži srce in krepi duha.

En sam list mamutne cvetlice je kakor drevo velik in obsežen

Začetek dela nove ljubljanske mestne uprave

Ljubljana, 8. junija. Župan mesta Ljubljane general Leon Rupnik in podžupan comm. dr. Salvatore Tranchida sta v soboto sprejela nadležne mestnih uradov, zavodov in podjetij ter jih je župan pozdravil z jednatim nagovorom, predvsem je pa poudarjal, da je najvažnejša naloga mestnega uslužbenstva v sedanjih časih lajšanje težkih razmer vsemu prebivalstvu. S tovarškim sodelovanjem bo mogoče ohraniti dobri glas Ljubljane kot središča slovenskega življenja, napredka in kulture ter z dobrim zgledom najbolj koristiti vsemu našemu narodu. Prizadevanja mestnega uslužbenstva morajo prav posebej na objeti najširšemu občani, s prav vsemi, brez izjeme naj bodo pa mestni uradniki in uslužbenci ljubezni ali pa vsaj vljudni, kajti v teh časih tudi prijazna beseda dobro deli.

Župan je predstavnik mestnega uslužbenstva posebno opozarjal še na odgovornost pri sodelovanju v korist občine in vsega prebivalstva. Nato je izpregovoril podžupan comm. dr. Tranchida ter izrekel uslužbenstvu svoj tovariški pozdrav in izrazil prepričanje, da bodo občinski uradniki z disciplino in čutom za odgovornost tojalo sodelovali z novo upravo, ki ima trden namen delovati v korist prebivalstva z vso odločnostjo, toda hkrati z mirno objektivnostjo in pravičnostjo.

Z ljubeznijo do dela, pravega reda in discipline — je pristavil podžupan — bo Ljubljana, ki po Ducejevi volji varuje svoj

ske značilnosti kulture, tradicij in šeg, postala vzorno upravno središče te pokrajine, ki je že vključena v veliki državni organizem fašistične Italije.

Po teh prisrčnih tovariških besedah so se predstavniki mestnih uradov, podjetij in zavodov pridružili podžupanovemu pozdravu Velikantstvu Kralju in Cesarju ter Duceju.

V imenu načelnikov in uslužbenstva mestne občine ljubljanske je v toplih besedah pozdravil župana in podžupana direktor mestnih uradov Fran Jančigaj.

Ko je direktor mestnih uradov Jančigaj po teh govornih predstavil vse načelnike županu in podžupanu, ki sta imela za vsakega prijazno besedo ter pčkazala veliko zanimanje za vse njih naloge, sta župan in podžupan pridržala načelnike glavnih uradov na kratki konferenci o najnujnejših vprašanjih mestne uprave.

Pogreb dijaka Turka

Ljubljana, 8. junija. V Smihelu je bil pogreb dijaka Mihaela Turka, učenca gimnazije v Novem mestu, ki so ga barbarsko umorili komunisti, ker ni hotel slediti njihovim roparskim podjetjem. Pogreba se je udeležila številna množica prebivalstva. Turk je bil zelo priljubljen v svojem okraju, ker se je vneto udeleževal v katoliških organizacijah in je bil znan po svoji naklonjenosti do Italije.

stvu in hrepenenje zdravega, močnega fanta, da bi prekosil druge — vse to in drugo so samo epizode v poglavitem toku Jalenovega pripovedovanja: v njegovem nostalgичnem oprepu dragih domačih gor in življenjske borbe njihovega zvestiga in poštenega človeka. So nekateri prizivci, ki se posebej vtisejo v spomin: na primer smrt starega pastirja Jerneja.

K epičnim nedostatom Jalenove povesti štejem njeen s postatrskimi dogodki in z običnimi lirčnimi ornamentami nekoliko preobteženo konstrukcijo. Zaradi tega stvari ne »dihajo« dovolj, nimajo zadostnega prostora in se ne vidijo tako jasno, kakor bi bilo treba za tisti končni vtis, ki ga čitatelj odnese od knjige, za tisto vizijo krajev in važnejših oseb, ki ostane nekaj časa v spominu tudi tedaj, ko so se ostale reči izgubile.

Toda ta, dejal bi tehnična slabost je v naši prozi že tako domača, da jo opazimo samo tedaj, če primerjamo s te strani kakšno po seizerju in obsegu podobno mojstrsko delo iz drugih slovstev z našimi pripovednimi kompozicijami. Vrh tega ne odlikuje Jalena močna invencioznost, zato so si njegove povesti precej podobne po značaju svojih dekorativnih elementov (opisi krajev, ljudskega življenja itd.) in posebej je po zgradbi značaje (zlasti ženskih oseb).

Janez Jalon je že v tej povesti pokazal, da ga usposablja za pisateljevanje dobro razviti estetski čut. Razpolaga z obilnim in dobro namanimiranim besediščem. V »Ovčarju Marku« ima njegov jezik nekoliko arhaičen nadih, kar pa je takile idili iz »starih, dobrih časov« samo v prid. Slovarček lokalizmov in arhaizmov ob koncu knjige olajšuje bralcu razumevanje.

Ilustracije Evgena Sajovca so s svojo tehaško dokaj prilagojene osnovnemu tonu povesti in bi na boljšem papirju učinkovale

Pogreba so se udeležili General Poveljnik divizije Isona, Okrajni komisar, Tajnik novomeškega Fašija, ravnatelj in učiteljski zbor gimnazije, gojenci gimnazije in učenci imelaške osnovne šole. Številna je bila udeležba tudi duhovnikov in članov katoliških organizacij.

Po opravljenih pogrebnih obredih so pokopali v tovariški prenesli njegovo truplo na domače pokopališče. V poslednje slovo so spregovorili gimnazijski ravnatelj, predsednik Marijine kongregacije in pokopnikov tovariši iz razreda. Nato so truplo spustili v grob k večnemu počitku.

Rdeči križ poroča

Iz Srbije je prispela pošta, katero naj spodaj imenovani dvignejo med uradnimi urami v tajništvo polzvedovalnega oddelka I. R. K., Puharjeva 2.

Ažman Marija, Aplenc Boža, Batista Josipina, Bizjak Tone, Brekvar Rudolf, Eurić Helena, Cesar Martin, Cvenko Matevž, Černe Jože, Duklić Adolf inž. Domaćko Dragutin, Drinovce Francka, dr. Dokler Maran, Deisinger Marija, Ferjan Sonja, dr. Fink Mira, Finžgar Marija, Furian Franc, Gomiljšek Ljudmila, Gorjanc Ivan, dr. Gračner Jože, Hribar Rož, Inkret Alfonz, Jaklič Pavlina, Jesenovec Jožica, Jerob Milan, dr. Janžekovič Janez, Jeržek Marja, Jošt Tinka, Jug Riko, Justin Terezija, Kalin Savel, Kahne Mira, Kenda Vanda, Klin Majda Kočvar Jernej, dr. Kos Franc, Košir Pavla, Kovačič Mica, Kranjc Jelica, Kristof Mimi, Kržan dr. Franc, Labernik Felicita, Leben Ivanka, Lipovec Tine, Lojč Dora, Lužovec Polđica, Martelanc Ivan, Majer Miha, Mihelič Hilda Martič N., Makuc Landa, inž. Marakić Lote, Marković Bogdan, Martelli Marija, Meršal Milka, Medvešek Leon, Mihelič Valentin, Micher Anč, Mercina Franc, Mlakar Zorko, Milač Ivan, Mihelič Josip, Mišič Milan, Močnik Pepca, Nachtigal Stanislav, Naglič Vladko, Nedeljković Angela, Negiša Mici, Nešić Ana, Normali Jožef, Novak Stanislava, inž. Oblak Ivan, Oblak Ivan, Obrtna zbornica, Oček Martin, Ojstriš Mili, Ojstriš Anica, Okorn Tončka, Osovnik Tone, Pangare Anton Pauhn Milica, Pavlič Karel, Pečnik Ivan, Perko Mila, Perko Franc, Perko Anton, Pertl Mariča, Perušek Dana, Petek Ivan, Petek Tončka, Petljan Josip, Pfeifer Aleksander, Planec Iva, Pirnat Marjeta, Pišot Franc, Platner Alojz, Plavšič Zora, Plesničar Lojzka, Pliverić Fani, Plutova, Podboj Marija, Podlogar Anica, dr. Pokorn Jože, Polak Anka, Porekar Justa, Potiš Milica, inž. Potočnik Milan, Potokar Sanka, dr. Preve Vladimir, Prime Mimi, Pristavec Marija, Puhar Ivo, Puteani Heda, Rajhar Vil, Rajhman Zlatka, Rajnar Josip, Razpotnik Srečko, Rebec, Rekar Mili, Rehar Ivan, Rence Volkar, Rode Alenka, Robljek Janja, Romih Alojzij Royar Krista, Rovar Ljudevit, dr. Rupnik Ivan, Samsa Fani, Saksida Franc, Savinšek Jaki, Sattler Pavel, Saks Ivanka, inž. Sax Mirko, dr. Sfiligoi Josip, Sitar Ada, Skrušnj Lado, Smerkoj Anton, Snoj Anton, Spindler Slava, Sretenović Dragoljub, Stare Anton, Strajnar Pepca, Strgar Joško, Stritar Albin, Svetlin Mici, Suhadolnik Ivan, Sapele Tomček, Senica Alojz, Smerdu Fran, Strgar Erna, Strgar Joško, Sterle Mimi, Strašek Jožica, dr. Savnik Zofija, dr. Šapljia Anton, dr. Simončič Zdravko, dr. Šimac Malka, inž. Šivic Anton, Špicar Jakob, Šolske sestre, Štih Milena, Šemberec Terezija, Šortel Franc, Šircelj Fanka, dr. Šijanec Franjo, Škufca Franja, Šnajder Ivanka, Schidichen, Šlibar Anton, Štemberger Drago, Šehnp Sergej, Šchaubach Lea, Štukej Joško, Tarter Malči, Tavčar Olga, Trpin Ivan, Todorovič Milena, dr. Tomič Franc, Tome Ivan, Trampuz Franc, Tratik Vlasta, Traner Julka, Traven Anl, Trtnik Blažena, Tumpej Lojzka, Turk Mira, Turel Anica, Tujč Božena, Valenčak Vlasta, Varda Slobodan, Vatovec Cedka, Venčeslav, Vahovec Agnes, Vilar Venceslav, Viher Marija, Vičič Emil, Vidmar Mirko, Vodeb Dušan, Vogrinec France, Voje Jože, Volk Ivan, Vovk Anton, Vrančič Gusti, Vrežec Nada Vrtačnik Marija, Vranjek Smiljan, Udruženje vojnih invalidov, Urbas Fanci, Ušaj Andrija, Zač Vidofka, Zabukovšek Anica, Zalar Zalka, Zacheri Minka, Zamejlec Ema, Zalkar Ana, Zaletel Vinko, Zdošek Alojzij, inž. Zelenko Franjo, Zemljik Angela, Zupančič Gusti, Zorec Ortomir, dr. Zemva Miha, Žerjav Mihael, dr. Zibert Ivan, Zidan Iva, Zidar Cene, Zupančič Ačim.

Vljuden zna biti proti ljudem samo tisti, ki je že kdaj na sebi občutil nevijudnost drugih.

nekoličo rahleje. Zunanja oprema (J. Bera n e k) pa ni prav nič v skladu z osnovnim stilom Jalenove povesti, namreč z idilo. Taka slika bi pristojala kvečjemu kakšni krvavi, napeti zgodbi z Divjega zapada, ne pa Jalenovemu, po osnovnem tonu lirčnemu oprepu planinske prirode in tihega pastirskega življenja. Tu so spopadi z volkovi samo take epizode kakor vihar v planinah: epizode, ki ne dajejo tona vsej povesti. Zdi se, da so ovojne slike na knjigah, če ne gre za kolportažni šund indijanske in detektivske, še najbolj učinkovite tedaj, če se omeje (kakor vidimo zlasti pri J. Vilfanovi) na izrazite dekorativne elemente, upoštevajoč v oblikah in barvah prevladujoči ton povesti same.

Janez Lipušček in F. Lupša v »Bohème«

V soboto je debutiral v vlogi Rudolfa mladi slovenski tenor, bodoči absolvent Glasbene akademije, Janez Lipušček. Odgovorna in težka naloga je bila zanj, zlasti ker je pevsko in igralsko vlogo tako znana in podana po pevih svetovnega slovesa. Lipušček je zrasel iz naše srede. S požrtvovalnostjo in s prizadevanjem mu je uspelo, da je stopil na oder v samostojni vlogi, za katero je zastavlil vse svoje znanje, svoj sveži, mladostni, morda še nekoliko plahi, toda prijetni in zadosti obsežni glas in ga igralsko izkušnost, ki si jo je pridobil v operni šoli Cirila Debeveca. Muzikalno oblikovanje fraz je dalo slutiti lep naraven smisel za melodično fraziranje pa tudi za izrazno stopnjevanje. Pohvalno je treba omeniti, da se pevec ni dal zavesti od tenorske tradicije, po kateri se ob koncu prvega dejanja vzpe glas v oktavih g sopranom na visoki c, temveč je ostal v

KULTURNI PREGLED

Pastirska idila

Že četrtič je izšla povest Janeza Jalona »Ovčar Marko«, tokrat v ilustrirani izdaji (Slovenčeva knjižnica št. 13, z ilustracijami Evgena Sajovca, z uvodom dr. T. Debeljaka). Leta 1928 v »Mladiki« objavljena povest je dosedanj najboljši delo Janeza Jalona: po obdelavi snovi, po prevladujočem poetičnem tonu in po tisti posebni atmosferi domačnosti in planinske lepote, ki se odraža na njenih najlepših straneh. S »Tropom brez zvonce«, ki opisuje loveško življenje v polpreteklem času, tvori ta povest dvodelno literarno fresko iz planinskega življenja.

Z obema povestima je pokazal pisatelj približno isto usmerjenost in isto metodo svojega pripovedovanja. Tu kakor tam se je lotil snovi z dvema prijemoma ki sta zanj enako značilna: prvi je njegovo doživljanje narave, planinske narave, ki jo gleda z občudujočimi očmi pesnika, drugi pa njegovo idilično gledanje na preprosto človeško življenje, združeno s toplim domačnostnim duhom, s čaščenjem domačega kraja, ognjišča, rodbine. V tem so Jalenove sončne in tudi — senčne strani. Zakaj v svojih opisih stvarnega življenja in krajevnih določenege sveta vidi pisatelj predvsem to, kar hoče sam videti: ko piše o ljudeh in njihovih življenjskih odnosih, ne opazuje ne razlik, ne razčlenja, kvečjemu izbira med skušnjami glede na njih moralni učinek. Ni realisti v literarnem pomenu besede, marveč pesnik, ki projicira iz sebe idealizirano podobo sveta, kakor je zaživel v njegovih sanjah in željah. Ta način je v idilični prozi skoraj

normalen, zakaj idile so vedno nastajale iz posebne razpoložljivosti pisateljev. Iz sanj in hrepenenja bolj kakor iz študija in opazovanja stvarnih razmer. T. j.: iz objektivnega odnosa do sveta. Kajti življenje je v bistvu protidilsko, ravnodušno mrzlo in neizprosn v svoji stvarnosti. Samo pesnik ga osvetljuje z magično lučjo svoje fantazije in išče v njem tega, kar mu živi v duši Jalenova proza je v tem pogledu očitni primer idealistično zasnovane, z rožnatim steklom idile osvetljene in moralno umerjene povesti.

»Ovčar Marko« se dogaja sredi osemnajstega stoletja, vendar pa v njegovem socialnem svetu ne čutimo teže fevdalnega časa s podložništvom in popolnim usmerjanjem tedanjega življenja. Zdi se, kakor da se je fevdalna moč ustavila pred našimi planinami. Jalenovi ljudje žive po svoje, ne menijo se za ostali svet, ki ga nekoliko poznajo samo v ozki ali pa kakšen lok, ki je romal v Komposteljo. So to pravi otroci narave, zraščeni tesno z domačim krajem, ki jih je trdno zgojenil v svoja osrečujoča tla... Slabosti in napake teh ljudi so prav za prav neznatne, skoraj že normalne v vsakem človeškem življenju in v glavnem neodvisne od časa. Če bi ne bilo parizarjev na cestah in še nekaterih epizodnih znakov (v povesti nastopa čebelar Anton Janša, Marko bere iz starega Paglavčevega molitvenika), bi čitatelj komaj vedel, da se dogaja ta povest iz ljudskega življenja v času, ko je naš človek blažljivi tudi gospodi. Pastirske idile so po navadi nadčasovne: tudi v njih klasičnem vzorcu, v Longosovi »Daphnis in Chloce«,

se zdi, kakor da so zabrisani sledovi časa in da si stoji ta nasproti samo človek in priroda. Zato bi bilo treba samo nekaj retuš in »Ovčar Marko« bi se lahko dogajal v istem času kakor »Trop brez zvonce«. Pisatelj je pač opisal svet pastirjev in gorskih kmetov, kakor se je zasnovo v njegovi pesniški duši, ki ljubi ta tla in njihovo ljudstvo. Fluid ljubezni obdaja vse stvari, ljudi kakor živali, gore in gozdove, človeške vrline in slabosti. V Jalenovem idiličnem svetu ni ničesar, kar bi ljubezen ne odpustila in česar bi ne mogla olepšati. Zdi se, da je pisatelj Rotijnega Tevža in njegovo mater vpeljal v povest samo zato, da je dobil pripovedni vzlet, netivo za konflikt in kontrast Markovemu značaju. Posebej značilno je kako opisuje Jalon v obeh povestih živali, zlasti še psa, saj je v »Ovčarju Marku« Volkun skoro — že »oseba«, ki zapušta v bralcu prav tako prikipen vtis kakor kakšen človek. Tu di ta podrobnost kaže, kakšen idilik je pisatelj »Ovčarja Marka«.

V povesti, ki se dogaja (če izvajamo epilog »Leta«) od pomladi do pomladi, je Jalon osredotočil okrog Marka skromno, a skrbno planšarsko življenje. A še tega je pomaknil v zdavnaj minuli čas da je tem laže sledil svetli in čisti potrebi svoje domišljije: oprepu v planinskih tal in preproste, tihega življenja. Zve naslovi posameznih poglavij kažejo, v koliki meri se s ritom človeškega življenja, kakor ga opisuje pisatelj, približuje naravi, ki gospoduje nad vsem: Begunice, Rešje cvete, Reber zeleni, Bočele roje, Sleč žari, Jagode zore, Murke gove itd. — to so naravni simboli v stopnjevanju Markovega pastirskega življenja, to so postaje v poteku kmečkega leta pod gozdom, na pašnikih, med planšarji. Ljubezen Marka in Anke ali Podlipnika in njegove žene, dalje Markova vnema v pastir-

Duce izroča
prapor bata-
ljonu „M“ v
vojnem pod-
ročju

Pomirjenje na Hrvatskem

Dne 2. junija je bilo izdano obvestilo glavnega stana Poglavnika štev. 4, ki se glasi:

Ved tednov je že minilo, odkar so četniki, ki so bili v raznih krajih države v bojih z oblastmi Nezavisne Države Hrvatske, začeli kazati pripravljenost, da se vrnejo na svoje domove in začno z rednim življenjem. Med ostalimi pobudami jih je k temu dovedlo tudi prepričanje, da njihovo čtenikovanje lahko služi in koristi vsakemu prej kakor samemu prebivalstvu, ki je prenašalo največje gorje kot posledico nemirov in nerednega življenja. Nazadnje je prevladalo prepričanje, da skušajo agenti Moskve prebivalstvo, ki je pobegnulo od doma, izkoriščati za boljševiške namene s tem, da so ga silili v tako zvane partizane v prazni nadi, da bi na ta način pomagali boljševiški vojski, ki se na vzhodnem bojišču lomi pod težkimi udarci zavezniškega orožja.

Ko so četniki v mnogih krajih naslovili na oblastva pisane predstave, v katerih so izrazili svojo željo, je izdal glavni stan Poglavnika pristojnim vojnim in upravnim oblastvom, potem ko je ob enem poslal tudi posebne zaupnike, zapoved, naj z vsemi onimi, ki v tem pogledu pokažejo dobro voljo in se podvržejo potrebnim pogojem, stopijo v stik in jim po dobljenih navodilih omogočijo povratek na domove k mirnemu življenju.

Na ta način je bilo doseženo pomirjenje:

1. v veliki župi Sana in Luka, v prostoru Ključ-Vrčar-veka Vrba do Banjaluke — reka Sana;

2. v ozemljenem področju, ki meji na zapadu z reko Bosno od pritoka Spreče do izliva Krivaje, na severu je meja reka Spreča do občine Kuračić, na jugu reka Krivaja od izliva v reko Bosno do vasi Podvoljnjak in nato vključno vasi Trniči, Podstoga, Hadžići, Miljenčić, Cvijanoviči, močvirje do reke Krivaje; na vzhodu teče meja vključno vasi Vukovina, Pribitkoviči, Lozna, Orahovica, Muslimansko Milino selo, Ližje do reke Spreče.

Četniki so po svojih odposlancih podpisali zapisnike, v katerih izjavljajo, da priznavajo suverenost Nezavisne Države Hrvatske in kot njeni državljani in pripadniki izražajo lojalnost in vdanost njenemu poglavarju Poglavlniku ter privržnost Nezavisni Državi Hrvatski. Tega dne prekinjajo vsa neprijateljska dejanja proti njenim vojnim in civilnim oblastvom.

Istočasno izjavljajo svojo pripravljenost z vsemi sredstvi pobijati partizanske (komunistične) izgrede in v vsakem pravcu pomagati državnim oblastvom pri urejanju splošnih razmer.

Državna oblastva jim jamčijo vse pravice, ki jih imajo državljani v Nezavisni Državi Hrvatski in jim bodo pomagala popraviti škodo, ki so jo pretrpeli v svojem kraju zaradi neurejenih razmer.

V svojih krajih bodo četniki sodelovali v krajevnim upravnih oblastvih in kot dobrovoljci pri pobujanju partizanskih tolp z vojaškimi silami in pod njihovim vodstvom.

Takoj po podpisu teh zapisnikov je v omenjenih področjih zavladalo normalno življenje. Pomirjenje se izjavlja tudi na drugih področjih, kjer so doslej obstojali nesporazumi.

Dve fronti

O neverjetnih težavah, ki se je morala z njimi nemška in zavezniška vojska boriti v pretekli zimi na ruskem bojišču, poroča v »Frankfurter Zeitung« vojni poročevalec Hans Polag. Njegova izjava bodo gotovo zanemala tudi naše čitatelje, zato jih v izveščku reproduciramo.

Brezkončno se širijo ruski gozdovi za hrbtom fronte. V skoro neprekinjenih lokih obkrožajo vasi in naselja ter revne kočje dežele; svoje pohlepne jezike stegajo prav do cest in železnice in oklepajo vsa pota, po katerih se oskrbuje nemška vojska, v zvežajočo temo. Nikake primere ni med to vzhodno džunglo in nemškimi gozdom, Nobena oskrbovana steza ne vodi skozi nje, ki okrevajo, ki jih zastoni išče. Vseposod je sama goščava in zapuščena divjina. Narava je postala človekov sovražnik, polna neizprosni bridkosti, kakor je človek neizprosni v boju proti svojemu rodu.

V silovitem naletu so prodrle nemške armade skozi to tako tujo deželo; oklopni vozovi so se bobneče prebijali po cestah, pehota pa je korak za korakom vztrajno in nepopustljivo v vročini in prahu, v snegu in mrazu varovala krila nemške armade, vedno prevzeta s slo po prodiranju, ne paže na to, kaj se godi poleg nje in za njo. Železni obroč so obkrožali sovražne armade in kar ni bilo uničeno ali ni prišlo v ujetništvo, je pobegnulo v gozdove. Razbite neregularne čete zato nimajo nikake pravice, da bi jih še kdo smatral za redno vojsko.

Navajeni stoletja nadvlade tujih narodov in gospostva, so se ljudje navedli priljubljenega življenja in razvili v Srednjeevropsko nepopolniva bitja, ki črpa svojo odpornost po v nepreločeni goščavi svojih gozdov. Če imajo sploh kakšno tradicijo, potem je to tradicija oboro-

žene, požigajoče in deželo pustošeče tolpe, v kateri so se vse te »vrline« združile in zgostile. Od Borisa Godunova, Katarine II. in vstaj v prejšnjem stoletju so živeli v teh krajih vedno organizirani četniki ali partizani, ki so motili mirno življenje, blagostanje prebivalstva in se nazadnje pogubili v medsebojnim uničevanju. Še celo tedaj, kadar so bili nagibi za četniško vojevanje plemeniti, so bili njihovi zagovorniki na koncu brez moči. Še leta 1925, so se v deželi bojevale skupine carističnih armad, dokler tudi slednje niso izginile v neizmernem prostoru.

Nič čudnega torej ni, da so se boljševiki v svojem obupnem boju proti prodirajoči sili nove Evrope poslužili dediščine četniške vojne. Komaj so nemške in zavezniške čete predrle obsejne utrdbe, je Stalin pozval vse k oboroženemu četništvu. Poziv je bil poslušno izvršen. Razpršene čete redne armade in civilisti so se umaknili v gozdove, odkoder so začeli napadati nemška oporišča in preskrbovalna pota. Tako so se v tej zimi, ne da bi domovina mnogo o tem vedela, poleg krvavih obrambnih bojev v prednji črti vršili tudi boji, ki niso bili nič manj grozotni, za hrbtom fronte. Čete, ki so spremljale dobave na fronto, policijski bataljoni, vojaštvo, orožništvo, edinice organizacije Toot in milica, sestavljena iz domačega Nemcem naklonjenega prebivalstva, so se morali brez odmora boriti proti nasprotniku, ki mu v njegovem brezupnem položaju ni bilo nobeno sredstvo preslabo, nobeno zverstvo prepodlo za ugonobitev sovražnika.

Kdor je preživel minilo zimo na vzhodu, ve povedati o junaških in pogumnih komandosih, ki so s svojimi akcijami ob železniških progah in cestah v temni noči izvrševali povelja, dovažali municijo in druge potrebščine, odpremljali ranjence ali bili na delu za zavarovanje katerekoli druge stvari. Veliko je število onih, ki se niso več vrnil, zato pa bodo še častneje zapisani v zgodovini. Vojaki, ki so stražili železniške proge in druga oporišča ter bili pogosto napadani od premočnega sovražnika, so se največkrat krepko upirali ure in ure dolgo, dokler jim niso prispela na pomoč ojačenja. Kdor je moral z vozom ali peš potovati križem dežele, ta se bo najbrže nekoč po dolgih letih, že v mirnem času in v samotni nenadoma zdrnil in hotel zgrabiti za revolver, misleč, da je za vsako zemeljsko vzpetino in v vsaki goščavi krvoločni in neumljeni sovražnik.

Kdo v domovini si more predstavljati ta boj, to morjenje in požiganje, ki ne pozna nobene šege in zakona. Bliskoma, kakor je prišel, sovražnik spet izgine, potem ko je izropal vas, razdiral ceste, prekinil železniško progo. Kakor zajec po poljskih brazdah in lisica proti svojim skrivališčem, poznajo ti ljudje vsako stezo, po kateri se lahko umaknejo in izginijo v vaseh, ki jih ne najde na nobeni zemljepisni karti. Civilisti so in nikomur ne moreš čitati s čela, če se ni uro poprej, preden si ga izsledil, boril s tvojim oddelkom. Nikdar se partizani ne pojavljajo v večjih skupinah, čeprav imajo dovolj pešadijskega orožja, tudi težkega. Celu s topovi so oboroženi. V pretekli zimi so neprestano napadali manjše nemške oddelke, ki se zaradi visokega snega niso mogli oddaljiti s ceste in si pomagati. Tudi proti svojim rojakom so bili partizani neizprosni. V nočnih napadih so jim pobrali poslednjo živino, požgali hiše in hleve, pregnali žene in otroke v ledeno noč in s pretnjami silili za orožje sposobne moške, da pomnože njihove vrste.

Siroko razpredena vohunska mreža po bivaških in oporiških nemških četi je partizanskim oddelkom še bolj omogočala učinkovitost njihovega prizadevanja. Za to službo so bili angažirani vsi, ki so mogli količjak koristiti: komisarji, ki so se poskrili po uničevalnih bitkah lanske poletje, z letali poslani politični agitatorji, mlade žene, ki so bile dolga leta v šoli boljševiške agitacije, domaćini, ki so jih k temu silili partizani, matere, ki so jim grozili umoriti otroke, če jim ne povedo, kaj vedo v nemških četah njihovi možje v službi pri milici.

Kdor je prestal te grozote za hrbtom in slovite napade rednih ruskih čet, ki pa so bili vsi razbiti in zavrženi, ta zna pre-

PREKI TELOVADBI
Gospod učitelj hoče izpraševati o srcu in potrkala učencu na prsi:
— Kam bi prišel, če bi te tukajle prebodel s temle svinčnikom?
— V zapor, gospod učitelj.

TAKO JE
— Ali veš, Lojzek, kdaj je najugodnejši čas za obranbo sadja?
— O, ja, vem, gospod učitelj. Kadar je pes privezan.

sojati najhujšo zimo, ki so jo morale nemške in zavezniške čete prestopiti na ruskem bojišču. To pa tudi ve, da bo sovražnik z nastopajočim toplim vremenom poražen in strl.

61. Atrij je bil veča rimske stanovanjske hiše.

62. Neka vrsta ženske jopice se imenuje po španskem narodnem plesu boleru.

63. Secesija pomeni oddvojitve, odcepitev.

64. Srednjeveške postelje so bile opremljene z nebom za zaščito proti mrčesu, ki bi utegnil padati s stropa na spečega.

sojati najhujšo zimo, ki so jo morale nemške in zavezniške čete prestopiti na ruskem bojišču. To pa tudi ve, da bo sovražnik z nastopajočim toplim vremenom poražen in strl.

65. Največja evropska reka je Volga, ki jo Rusi imenujejo »matuško«, »mater«. Dolga je 3700 km, je največja celinska vodna zveza Vzhodne Evrope in posreduje promet med severom ter jugom. Ze pri Jaroslavu je široka 700 m, v srednjem delu 1500 m, v spodnjem toku pa doseže širino 5 do 8 km. Navzile ogromni širini in globini te velerake pa je promet na njej zavoljo nedostadne regulacije še zelo nerazvit. Plitvine, peščene sipine, spodjeje in led, ki jo pokriva 3 do 6 mesecev, predstavljajo velike ovire. Se ne ugodneje je to, da se Volga ne izliva neposredno v odprto morje, temveč v celinsko Kaspisko morje. Ta nedostatek naj bi odpravila velika prekopna dela.

66. Carobni kvadrat:

67. Za spretno računanje:
11 + 11/11 = 12.

68. Zamotano sorodstvo:
Če sta se dva brata poročila z dvema sestrama, tedaj je družba obsegala najmanj štiri osebe.

69. Šahovski problem:
Beli stolp lahko stoji na 64 poljih, črni pa na 63. Račun 63×64 nam pokaže, da je možnih 4032 različnih medsebojnih položajev obeh stolpov.

70. Nedeljska križanka:
Vodoravno: 1 prirodoj, 9 on, 11 osa, 14 Reval, 15 si, 16 Tibet, 19 rt, 20 Oton, 21 km (= kilometer), 22 poza, 23 ore, 25 to, 26 abrazija, 29 klada, 30 Ero, 32 Aa, 33 era, 34 arman, 35 kiparstvo, 38 tlaka, 39 tkanina, 40 Maročo, 42 hi, 43 oaza, 44 Artemide, 46 tod, 47 Ito, 49 estet, 50 torta, 52 Antonin, 55 enolične, 57 trimester, 58 niti 59 la.

Navpično: 1 Protektorat 2 retorika, 3 Ivo, 4 rana, 5 ol, 6 Osmo, 7 pl, 8 stoja, 9 oba 10 ne, 12 sreda, 13 Atlantida, 17 Iza, 18 tolko, 21 krazma, 22 pirometer, 24 rama, 27 Bari, 28 zev, 29 »Krakatič«, 31 opaziti, 34 alod, 36 anatom, 37 Tarent, 38 Triton 41 amen, 42 hotel, 45 T(one) S(eliskar), 46 trn, 48 one, 51 oči, 53 n(a) r(azpolago), 54 is, 56 Li (= litij).

71. Kako se imenuje znameniti praški grad?

72. Kdaj se je začelo 20. stoletje?

73. Katero vrsto čet imenujemo prav za prav »vojake«?

74. Kako se imenuje glavno mesto Islandije?

75. Iz katere dobe izvirata izraza »kompanija« (stotinja) in »regimenta« (polk)?

76. Vajenec se je naučil misliti.

To je bilo še v mirnem času. Velika trgovina je imela navado, da je svojim kupcem za Novo leto pošiljala vsakovrsten propagandni material. Šef trdnice je želel, naj bi imela vsaka pošiljka neko osebno noto in naj bi vsak kupec dobival tisti reklamni material, ki bi mu ustrezal. Na ta način je bilo treba odpremiti seveda pošiljke različne težje. Vajenec je imel nalogo, da jih po ustrežajočih seznamih zavije in v frankira, pri tem pa bi moral paziti, da bi jih ne frankiral ne preveč ne premalo, kajti v prvem primeru bi imelo podjetje škodo, v drugem pa bi bila stvar še neprijetnejša, ker bi morali ljudje plačevati kazenski porto. Vajenec je spravi posiljke k tehničnim in začel vestno tehtati vsako pošiljko posebe. Šef je njegovo delo nekaj časa opazoval, potem je dejal: »Če bi malo pomislil, bi si mogel delo zelo olajšati!«

Vajenec je malo pomislil in je uganil, da je delal v resnici malo prekomplirano. Kakšen preprostejši način je uporabil nato?

77. Obrezani kvadrat.

Kvadrat je razdeljen v določeno število manjših kvadratov, ki jih je manj nego 100. Če obrežemo rob tega kvadrata okrog in okrog v širini majhnih kvadratov, nam ostane spet kvadrat, ki je razdeljen v določeno število majhnih kvadratov, a to število je proti prvotnemu številu majhnih kvadratov v istem razmerju kakor 4:5. Koliko kvadratov je imel veliki kvadrat, koliko smo jih odrezali in koliko jih je ostalo v novem kvadratu?

78. Delimo s črkami!

V matematični uri so nam zastavili delilno nalogo, ki je imela namesto številke črke in je bila videti takšna:

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

71. Kako se imenuje znameniti praški grad?

72. Kdaj se je začelo 20. stoletje?

73. Katero vrsto čet imenujemo prav za prav »vojake«?

74. Kako se imenuje glavno mesto Islandije?

75. Iz katere dobe izvirata izraza »kompanija« (stotinja) in »regimenta« (polk)?

76. Vajenec se je naučil misliti.

To je bilo še v mirnem času. Velika trgovina je imela navado, da je svojim kupcem za Novo leto pošiljala vsakovrsten propagandni material. Šef trdnice je želel, naj bi imela vsaka pošiljka neko osebno noto in naj bi vsak kupec dobival tisti reklamni material, ki bi mu ustrezal. Na ta način je bilo treba odpremiti seveda pošiljke različne težje. Vajenec je imel nalogo, da jih po ustrežajočih seznamih zavije in v frankira, pri tem pa bi moral paziti, da bi jih ne frankiral ne preveč ne premalo, kajti v prvem primeru bi imelo podjetje škodo, v drugem pa bi bila stvar še neprijetnejša, ker bi morali ljudje plačevati kazenski porto. Vajenec je spravi posiljke k tehničnim in začel vestno tehtati vsako pošiljko posebe. Šef je njegovo delo nekaj časa opazoval, potem je dejal: »Če bi malo pomislil, bi si mogel delo zelo olajšati!«

Vajenec je malo pomislil in je uganil, da je delal v resnici malo prekomplirano. Kakšen preprostejši način je uporabil nato?

77. Obrezani kvadrat.

Kvadrat je razdeljen v določeno število manjših kvadratov, ki jih je manj nego 100. Če obrežemo rob tega kvadrata okrog in okrog v širini majhnih kvadratov, nam ostane spet kvadrat, ki je razdeljen v določeno število majhnih kvadratov, a to število je proti prvotnemu številu majhnih kvadratov v istem razmerju kakor 4:5. Koliko kvadratov je imel veliki kvadrat, koliko smo jih odrezali in koliko jih je ostalo v novem kvadratu?

78. Delimo s črkami!

V matematični uri so nam zastavili delilno nalogo, ki je imela namesto številke črke in je bila videti takšna:

ABCCD : ED = DFD
ACD
GGC
GAH
ACD
ACD

Vaka črka je nadomestovala določeno številko. Z malo poštvenko in nekoliko premisleka smo nekateri med brihtnejšimi v razredu nalogo nedvoumno rešili ter postavili na mesto črk ustrezajoče številke. Kako?

79. Potegavščina.

Miha in Jaka sta bila na izletu. Korakala sta zadovoljno po deželni cesti. Naproti jima je prišel možak.

Miha ga je ustavil: »Povejte nama, ljubki mož, ali vodi ta cesta do Podgorice?«

Možak je odgovoril: »Seveda. Če bosta nadaljevala po njej v dosegljivi smeri, prideta najkasneje v eni uri tja.«

Miha in Jaka sta se v njuno zahvalilo in odšla v isti smeri po cesti naprej, stopala sta z enačnim korakom in se nista nikjer ustavila. A po treh urah še vedno nista dospela do cilja.

Vi vendar ju možak ni nalogal. Kaj pravite vi k temu? Ali gre za potegavščino ali ne?

80. Čudni prerez.

Pred nami je četverkotnik, ki se da z enim samim, premočrtnim prerezom, in sicer brez vsakega gubanja ali zlaganja, razdeliti v tri trikotnike. Kakšno obliko ima četverkotnik?

RESITEV VPRAŠANJ 7. t. m.

61. Atrij je bil veča rimske stanovanjske hiše.

62. Neka vrsta ženske jopice se imenuje po španskem narodnem plesu boleru.

63. Secesija pomeni oddvojitve, odcepitev.

64. Srednjeveške postelje so bile opremljene z nebom za zaščito proti mrčesu, ki bi utegnil padati s stropa na spečega.

sojati najhujšo zimo, ki so jo morale nemške in zavezniške čete prestopiti na ruskem bojišču. To pa tudi ve, da bo sovražnik z nastopajočim toplim vremenom poražen in strl.

65. Največja evropska reka je Volga, ki jo Rusi imenujejo »matuško«, »mater«. Dolga je 3700 km, je največja celinska vodna zveza Vzhodne Evrope in posreduje promet med severom ter jugom. Ze pri Jaroslavu je široka 700 m, v srednjem delu 1500 m, v spodnjem toku pa doseže širino 5 do 8 km. Navzile ogromni širini in globini te velerake pa je promet na njej zavoljo nedostadne regulacije še zelo nerazvit. Plitvine, peščene sipine, spodjeje in led, ki jo pokriva 3 do 6 mesecev, predstavljajo velike ovire. Se ne ugodneje je to, da se Volga ne izliva neposredno v odprto morje, temveč v celinsko Kaspisko morje. Ta nedostatek naj bi odpravila velika prekopna dela.

66. Carobni kvadrat:

67. Za spretno računanje:
11 + 11/11 = 12.

68. Zamotano sorodstvo:
Če sta se dva brata poročila z dvema sestrama, tedaj je družba obsegala najmanj štiri osebe.

69. Šahovski problem:
Beli stolp lahko stoji na 64 poljih, črni pa na 63. Račun 63×64 nam pokaže, da je možnih 4032 različnih medsebojnih položajev obeh stolpov.

70. Nedeljska križanka:
Vodoravno: 1 prirodoj, 9 on, 11 osa, 14 Reval, 15 si, 16 Tibet, 19 rt, 20 Oton, 21 km (= kilometer), 22 poza, 23 ore, 25 to, 26 abrazija, 29 klada, 30 Ero, 32 Aa, 33 era, 34 arman, 35 kiparstvo, 38 tlaka, 39 tkanina, 40 Maročo, 42 hi, 43 oaza, 44 Artemide, 46 tod, 47 Ito, 49 estet, 50 torta, 52 Antonin, 55 enolične, 57 trimester, 58 niti 59 la.

Navpično: 1 Protektorat 2 retorika, 3 Ivo, 4 rana, 5 ol, 6 Osmo, 7 pl, 8 stoja, 9 oba 10 ne, 12 sreda, 13 Atlantida, 17 Iza, 18 tolko, 21 krazma, 22 pirometer, 24 rama, 27 Bari, 28 zev, 29 »Krakatič«, 31 opaziti, 34 alod, 36 anatom, 37 Tarent, 38 Triton 41 amen, 42 hotel, 45 T(one) S(eliskar), 46 trn, 48 one, 51 oči, 53 n(a) r(azpolago), 54 is, 56 Li (= litij).

71. Kako se imenuje znameniti praški grad?

72. Kdaj se je začelo 20. stoletje?

73. Katero vrsto čet imenujemo prav za prav »vojake«?

74. Kako se imenuje glavno mesto Islandije?

75. Iz katere dobe izvirata izraza »kompanija« (stotinja) in »regimenta« (polk)?

76. Vajenec se je naučil misliti.

To je bilo še v mirnem času. Velika trgovina je imela navado, da je svojim kupcem za Novo leto pošiljala vsakovrsten propagandni material. Šef trdnice je želel, naj bi imela vsaka pošiljka neko osebno noto in naj bi vsak kupec dobival tisti reklamni material, ki bi mu ustrezal. Na ta način je bilo treba odpremiti seveda pošiljke različne težje. Vajenec je imel nalogo, da jih po ustrežajočih seznamih zavije in v frankira, pri tem pa bi moral paziti, da bi jih ne frankiral ne preveč ne premalo, kajti v prvem primeru bi imelo podjetje škodo, v drugem pa bi bila stvar še neprijetnejša, ker bi morali ljudje plačevati kazenski porto. Vajenec je spravi posiljke k tehničnim in začel vestno tehtati vsako pošiljko posebe. Šef je njegovo delo nekaj časa opazoval, potem je dejal: »Če bi malo pomislil, bi si mogel delo zelo olajšati!«

Vajenec je malo pomislil in je uganil, da je delal v resnici malo prekomplirano. Kakšen preprostejši način je uporabil nato?

77. Obrezani kvadrat.

Kvadrat je razdeljen v določeno število manjših kvadratov, ki jih je manj nego 100. Če obrežemo rob tega kvadrata okrog in okrog v širini majhnih kvadratov, nam ostane spet kvadrat, ki je razdeljen v določeno število majhnih kvadratov, a to število je proti prvotnemu številu majhnih kvadratov v istem razmerju kakor 4:5. Koliko kvadratov je imel veliki kvadrat, koliko smo jih odrezali in koliko jih je ostalo v novem kvadratu?

78. Delimo s črkami!

V matematični uri so nam zastavili delilno nalogo, ki je imela namesto številke črke in je bila videti takšna:

ABCCD : ED = DFD
ACD
GGC
GAH
ACD
ACD

Vaka črka je nadomestovala določeno številko. Z malo poštvenko in nekoliko premisleka smo nekateri med brihtnejšimi v razredu nalogo nedvoumno rešili ter postavili na mesto črk ustrezajoče številke. Kako?

79. Potegavščina.

Miha in Jaka sta bila na izletu. Korakala sta zadovoljno po deželni cesti. Naproti jima je prišel možak.

Miha ga je ustavil: »Povejte nama, ljubki mož, ali vodi ta cesta do Podgorice?«

Možak je odgovoril: »Seveda. Če bosta nadaljevala po njej v dosegljivi smeri, prideta najkasneje v eni uri tja.«

Miha in Jaka sta se v njuno zahvalilo in odšla v isti smeri po cesti naprej, stopala sta z enačnim korakom in se nista nikjer ustavila. A po treh urah še vedno nista dospela do cilja.

Vi vendar ju možak ni nalogal. Kaj pravite vi k temu? Ali gre za potegavščino ali ne?

80. Čudni prerez.

Pred nami je četverkotnik, ki se da z enim samim, premočrtnim prerezom, in sicer brez vsakega gubanja ali zlaganja, razdeliti v tri trikotnike. Kakšno obliko ima četverkotnik?

65. Največja evropska reka je Volga, ki jo Rusi imenujejo »matuško«, »mater«. Dolga je 3700 km, je največja celinska vodna zveza Vzhodne Evrope in posreduje promet med severom ter jugom. Ze pri Jaroslavu je široka 700 m, v srednjem delu 1500 m, v spodnjem toku pa doseže širino 5 do 8 km. Navzile ogromni širini in globini te velerake pa je promet na njej zavoljo nedostadne regulacije še zelo nerazvit. Plitvine, peščene sipine, spodjeje in led, ki jo pokriva 3 do 6 mesecev, predstavljajo velike ovire. Se ne ugodneje je to, da se Volga ne izliva neposredno v odprto morje, temveč v celinsko Kaspisko morje. Ta nedostatek naj bi odpravila velika prekopna dela.

66. Carobni kvadrat:

9	22	15	28	21
26	14	27	20	8
13	31	19	7	25
30	18	11	24	12
17	10	23	16	29

Kronika

* **Madžarski teden v Milanu.** Zavod za staro kulturo v Milanu priredi od 11. do 20. junija poseben madžarski teden, ki pa j bi poglavitno stike med prijateljskimi državama. Istituto di Alta Cultura posveti vsako leto poseben teden kakemu prijateljskemu narodu (lani na primer Nemčiji). Pričetek madžarskega tedna bo 11. junija, ko bo spregovoril tiskovni šef in pooblaščen minister Anton pl. Ullein-Reviczky, ki prispe kot odposlanec madžarske vlade v Milano. Na sporedu bodo posvetovanja italijanskih in madžarskih vseučiliških profesorjev, predavanja, koncerti in umetnostna razstava.

* **Zdravil ne sme primanjkovati.** Voje razmere, pravijo nemški listi, zahtevajo, da se pridelovanje zdravil izvršuje po strogem načrtu. Celo vrsta izdelovalnih pripravkov, ki se dajo pogrešati, je zaprta. Državno zdravstveno vodstvo je sestavilo poseben delovni odbor, ki mu pripadajo vsaj devet mož iz medicine, farmacije in gošpodarstva. Ta odbor izdeluje načrt za nadaljnjo racionalizacijo zdravil. Vsi nepotrebni proizvodi bodo odpravljeni. Pri tem pa se mora vzdržati dotedanja proizvodnja res potrebnih zdravil. Farmacevtska industrija tudi sama izvršuje racionalizacijo na ta način, da zmanjšuje zavojčke.

* **Dr. Alješin na Dunaju.** Svetovni šahovski prvak dr. Alješin se je v soboto pripeljal na Dunaj. V kavarni »Palace« je predaval o svojem pokojnem tekmeču, nedavno umrlem velemojstru Capablancu. Sledila je tekma, v kateri je dr. Alješin igral proti najmočnejšim dunajskim šahistom.

* **Najstarejša Francoznja** je gospa Panisova, ki živi v kraju Nicherneu pri Limogesu. Te dni je praznovala 108. rojstni dan. V visoki starosti je telesno in duševno še vedno čila.

* **Dopusti za poljsko delo.** Italijanska industrijska podjetja bodo na prošnjo dovoljevala svojim nameščencem v času od 1. junija do 30. septembra 20 dnevne dopuste za poljska dela.

* **350 gledališč v Rajhu.** 215 gledaliških dručin je v sezoni 1941/42 igralo v gledaliških velike Nemčije. V njih je 328.086 sedežev. Število pri nemških gledaliških zaposlenega osebja je v tem času znašalo 41.289 oseb. K temu je treba prišteti še gledališča v Protektoratu s 14.632 sedeži in 1745 zaposlenimi osebami. V sezoni 1939/40 je bilo v nemških gledališčih zaposlenih 38.330, naslednje leto pa 38.508 oseb.

* **Verizniki z moko obsojeni na smrt.** Policija v Katovicah je razkrila obsežno verizništvo s kruhom, moko in krušnimi nakaznicami. Pred posebnim sodiščem v Katovicah so bili zaradi tega obsojeni na smrt: zakonca Kwiatkowski, brata Zajonca Ignac Domask ter žida Süßmann Izrael Bath in Hain Izrael Wachsmann. Prav tako je bil na smrt obsojen nemški pekovski pomočnik Emil Morgenweg, ki je drževal stike z židovskimi in poljskimi verizniki.

* **Skrivne igralnice v Grčiji.** Policija v Atenah je zadnji čas razkrila celo vrsto beznik, kjer so lahkoživi igrali za velike vsote. V kratkem času je spravila policija na dan mnogo hazarderjev, ki jih je odgnala v zapor. Obenem je zaplenila znatna vsota ter tudi razkošno opremo vseh teh skrivnih beznik.

* **Od doma sta odšla.** 27. maja 15letni Bogdan F. in 12letni Tone K. Bogdan je oblečen v sive pumparice in siv suknjič ter nosi rdečo športno srajco. Levo roko ima pohabljen. Kdor bi o dečkih kaj vedel, se naproša, da sporoči najbližji karabinjerski postaji ali Kr. Kvesturi v Ljubljani.

* **Ob priliki zadnjega angleškega letalskega napada na Pariz** je letalska bomba razdejala tudi spomenik angleškega kralja Edvarda VII., ki so ga postavili na istoimenskem trgu v spomin na angleško-francosko antano. »Paris Midie« je objavil sliko razdejanega spomenika. Na podstavku je videti še napis PPF, znamenje Doriotove francoske ljudske stranke.

* **V Ameriki nameravajo preprečiti prodajo alkoholnih pijač.** Po poročilih ameriškega radia bodo v kratkem popolnoma preprečili prodajo alkoholnih pijač. Ta ukrep bo v veljavi samo do konca vojne, podobno kakor je bilo za časa prve svetovne vojne.

* **Uvedba civilne poroke v Ukrajini.** S posebnim odredbo je bilo v Ukrajini uvedeno v nemških deželah običajno bračno pravo. Poroke se bodo sklepale na poročnih uradih. Novoporočencem je dano na prosto, če se hočejo tudi cerkveno poročiti. Za sklenitev zakona je določena najnižja starost.

rost pri moških na 18 let, pri ženskah pa na 16 let.

* **Najtežji človek na svetu.** Kdor tehta v današnjih časih 289 kilogramov in meri čez pas 2 metra, se pa že lahko bahavo postavi javnosti. Mož takih izrednih mer se piše John Barnei in nastopa v cirkusu v Lizboni. Po nedavni smrti ameriškega debeluha, o katerem smo poročali, je John Barnei svetovni prvak v teški kategoriji, toda ne v boks, temveč samo po lastni teži. Te dni si je k sreči našel sebi vredno družico. Nevesta, ki jo je povedel pred oltar, tehta 230 kg. Obema je bilo pri poroki jako vroče.

* **Najmočnejši strup.** Najmočnejši učinek strupa sta te dni ugotovila dva raziskovalca na univerzi v Oslu. Novi strup se imenuje um hadenia. Pridobivata ga iz redkega soka neke rastline, ki raste na bregovih reke Ljimpopo v Transvalu. Rastlina je le nekaj centimetrov visoka, lističi so nenavadne rufinasto rdeče barve. Norveška znanstvenika ugotavljata, da je učinek hadenije 5000 krat močnejši od strihina.

* **Rekord v naglem govoru.** Nočemo biti žaljivi, zato prosimo zamere, če omenimo, da utegne tale beležka posebno zanimati ženske svet. V listih namreč citamo naslednjo najnovejšo ugotovitev. Človek lahko v eni sami minuti izgovori sto do sto dvajset besed. V enem letu lahko doseže rekord z 11.800.000 besedami. Bilo bi zanimivo razpisati natečaj z nagradami ali brez njih. Ni dvoma, da bi se tudi v današnjih časih našlo mnogo rekorderjev. In kar se tiče čitateljev časopisja, je bilo ugotovljeno, da se oči vestnega čitatelja v enem letu sprehodijo po nič manj kakor 400 kilometrih tiskanih vestic.

* **Poenostavljen nemškega filmskega dela.** Novo ustanovljena Nemška družba za razpečevanje filmov je začela te dni poslati. V njej so združene dosedanje razpečevalne organizacije Bavaria, Terra, Tobis in UFA. Na ta način bo nemško filmsko ustvarjanje močno racionalizirano in bo nemška filmska produkcija tekla po enotnem načrtu. Poleg nemških filmov bo nova družba razpečevala tudi vrhunske filme druge evropske proizvodnje.

IZ LJUBLJANE

u— **Sončno vreme traja dalje.** To je tembolj pomembno, ker je bil včeraj god sv. Medarda, ki je med najvažnejšimi vremenskimi patroni v naši kmetijski praksi. Po kratkem deževju, ki je prejšnji ponedeljek nekoliko namočilo zemljo, imamo drugi teden lepo vreme. Tu in tam se prikažejo oblaki in obetamo si dež, ki ga je zemlja že potrebna. Toda nastopi veter in oblaki se razpršijo. Pretekla nedelja je bila doslej najtoplejša v letošnji pomladi. Že zgodaj je pripekal osonce in živo srebro se je že jutraj pomaknilo proti 20° C, čez dan pa je nato prvič v letošnjem letu preseglo 20° C. Bilo je sicer nekaj vetra, ki pa ni ublažil vročine. Terasa, vrtovi, kopališča (oficijska in neoficijska) — vse je dobrodošlo za sončenje. Razume se, da je bilo kopališč Ilirije kar oblegano. Že dopoldne je bil tam velikanski živčav. V prvih popoldanskih urah pa je bil naval, da enakega še zlepa ne pomnimo. Velika terasa je bila celo popoldne polna kopalcev in kopalk, trušč je bil v bazenu, mladina je imela svoj raj. — Ob sončnem vremenu gre cvetje v zor. Češnje so polne drobnih, zelenih sadežev, prav tako hruske in jablane. Po vrtovih uspeva sočnje in zelenjava. Vse kaže, da se bodo obnesli tudi novi nasadi na javnih prostorih.

u— **Nov grob.** Dotrpela je ga Marija Troštova, roj. Balestra. Za njo žaluje družine Trošt, Sovdat, dr. Muha, Perić in drugo sorodstvo. Pogreb drage pokojnice bo v torek ob 16. iz kapele sv. Krištofa na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu. Naj v miru počiva! Užalostnim svojem naše iskreno sožalje!

u— **Cepljenje proti davici** se je v Ljubljani že začelo ter bo, kakor smo čitali v listih, ta teden prvo cepljenje po vseh okrajih mesta tudi končano. Starši si lahko sami izberejo kraj, ki je najbližji in najlaže dostopen. Cepljenje gre zelo hitro izpod rok, zato naj bodo pa starši točni, da cepljenja ne zamudijo. Na glavnih cepilnih postajah se cepljenje začne vsak dan ob 17. uri. Ko bo cepljenje na kakem kraju končano, bo zdravnik takoj odšel in ne bo čakal na zamudnike, ki bi morebiti prišli prepozno kot je bilo določeno. Posebno pa še poudarjamo, da so bila vsa šolska vod-

Nadzornice za dečje kolonije

Ljubljana, 8. junija

V eni izmed dvoran GILL so bili predvčerajšnjim izpitni obiskovalci tečaja za nadzornice v dečjih kolonijah. V komistiji, ki ji je predsedoval Zvezni Podpoveljnik so bili dr. Aldo Duce, sanitetni načelnik, Zvezna Nadzornica GILL, načelnik podporne in zdravstvenega urada ter trije zdravniki, ki so poučevali v okviru tečaja. Obiskovalke, ki so zahajale k predavanjem z velikim zanimanjem, so se v celoti izkazale zares sposobne, da opravljajo tako delikatno funkcijo v okviru GILL. Vsaki izmed njih bo Zvezno poveljstvo oskrbelo in izstavilo odgovarjajočo diplomu o sposobnosti za nadzornice v dečjih kolonijah.

stava naprošena, naj k temu cepljenju pošljejo vso ono šolobvezno mladino, ki iz katerega koli vzroka dosedaj še ni bila cepljena proti davici. Starše takih otrok pa prosimo, naj šolska vodstva pri tem podpirajo v korist zdravja svojih otrok ter se tako izognejo kazni, določene za vse one, ki bi svoje otroke brez tehtnega vzroka odtegnili obveznemu cepljenju.

u— **Občni zbor »Zegozec«.** V nedeljo je bil v poslopju železniškega ravnateljstva X. letni občni zbor železničarske gospodarske zadrage. Vodil ga je predsednik Rafael Kampuš. Ker je izstala volna angorecev iz Banata in štajerskega, se je zadruga odločila ustanoviti farmo angorskih kuncev doma. Prvi začetki so storjeni in v Muljavi pri Stični rede že okoli 80 plemenskih živali. »Zegozec« je opravila v preteklem letu skoraj neprecenljivo delo. Preskrbel je mnogo krme za refo malih živali; rejcem je razdelila okoli 9 vagonov krmil. Odbor se ukvarja z vprašanjem predelave in uporabi krvi, pridobljene v mestni klavnici, za živilsko pišč. Začeli so zbirati tudi kosti, da bodo pridobivali kostno moko. Za nakup žimske krme se bodo začeli zbirati sredstva že sedaj, kajti obročna plačila bodo rejce lažje zmogli. Zadruga je lani dobro gospodarila. Čisti prebitke znaša 14.226 lir, v zalogi pa ima tudi precej blaga. Za uresničitev svojih načrtov pa bi zadruga potrebovala mnogo denarja in bi morale za njeno delo pokazati več zanimanja bogatejši železničarske ustanove. Poročila funkcionarjev so bila soglasno sprejeta in na novo izvoljeni dosedanj člani odbora.

u— **Nesreče.** Z desnico je po nesreči udaril po šipi in se hudo porezal 11letni sin kurjaka Franc škerlj iz Ljubljane. — Opeka je padla na glavo 34letni delavki Mariji škrabljev iz Viča. — Na voz se je obelal 11letni sin delavca Milan Laznik iz Dobrove. Med vožnjo je fantek padel in obležal z zlomljeno desno nogo. — Podobno nesrečo je doživel 7letni posestnik sin Stanko Pajčič z Vrhnike. Z vozom se je peljal na njivo, medtem pa so se konji splašali, da je deček padel z voza in si zlomil nogo. — Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Na Vtlu bo cepjenje proti davici** današnji terek 9. junija ob 17. uri v šoli, a za one, ki ne morejo čez kontrolno črto, bo cepljenje tudi današnji terek ob 17.30 v gostilni Karo na Cesti dveh cesarjev. Jutrišnji sredo 10. junija ob 17. bo cepljenje v meščanski šoli v Mostah, a za one, ki zaradi kontrolne črte ne morejo v mesto, bo cepljenje tudi jutri 10. junija ob 17.30 v prostorih gostilne Schwentner na šmartinski cesti.

u— **Na Barju bo cepljenje proti davici** v soboto 13. junija ob 17. uri v šoli, na kar opozarjamo vse Barjane, ker je v objavljenem razporedu po pomoči izpadlo cepljenje za barjanske otroke.

u— **Podpornemu društvu za gluho mlado** daruje rodbina Zupančičeva iz Ljubljane-Galjevice, v počastitev spomina blagopokojne gospe Apolonije Karlinove znesek 200 lir. — Sostanovaleci hiše Poljanska cesta 18 poklanjajo namesto venca pokojnemu administratorju hiše g. Ivi Feršahu znesek 260 lir. Prisrčna hvala!

Pogreb blagopokojne gospe

Albine Kosèr

je bil preložen na torek 9. junija 1942 ob 5. uri popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah na pokopališču k Sv. Križu, ker hčerka ni prispela pravočasno iz inozemstva.

u— **Promocija.** V četrtek 11. t. m. popoldne se bo vršila slovesna promocija v zbor-

Telovadni nastop ljubljanske šolske mladine Sodelovalo je okoli 1400 dijakov in dijakinj, ki so nastopili v petek na Stadionu

Ljubljana, 8. junija

Dne 5. junija je bil na ljubljanskem stadionu telesnogi nastop učencev ljubljanskih osnovnih in nižjih srednjih ter meščanskih šol. Ob 8.45 so se čakale vse skupine pripravljene in pazljive na začetek skupen. Igrišče prepreženo z sugestivnimi belimi in črnimi črtami je bilo živo od deklet in dečkov, ki so se samozvestno obnašali, polni navdušenja, poleta, volje in popolni v svoji spornosti obleki. Z obrazov te mladine se je razodevala živa želja: osvojiti si lovorejvo vejico zmage.

Točno ob 9. so bili sprejeti Zvezni poveljniki, Zvezni Podtanjnik in Zaupnica ženskih Fasijev od Zveznega Podpoveljnika, Kr. šolskega Komisarja, Zvezne Nadzornice in Vrhovnega Poveljnika. Oddelek je predstavil centurion prof. Maraspin, načelnik urada za telesno vzgojo in vodja nastopa. Ko je bilo dano povelje za dvig zastave, so se vsi sodelujoči postavili v strmen pozor

in vsak poveljnik posamezne skupine je porzval po rimsko.

Primerno opremljeni igršče je bilo razdeljeno na tri odseke: Prvi je bil za oddele dečkov in dekliških ljudskih šol, ki jih je bilo 35, drugi in tretji pa za oddele meščanskih in nižjih srednjih šol, ki jih je bilo 10 moških in 10 ženskih. Vsak oddelek je sestavljal skupno s poveljnikom 25 učencev ali učenek. Skupno jih je torej nastopilo okoli 1400. Vsak oddelek je izvedel štiri vaje: prosti razvoj, obvezne proste vaje za 1. XX°, vaje z majhnim orodjem, plezanje na drog ali plezanje po vrvi ali met velike žoge. Za vsako posamezno vajo je funkcioniral pristojni sodniški zbor, ki so ga sestavljali po trije člani.

Zvezni Tajnik je prišel na igršče in se dolgo razgovarjal z vsačim posameznim oddekom izražajoč svoje živo veselje za odlične uspehe, ki so jih dosegli pod vodstvom učiteljev za telesno vzgojo.

nični dvorani ljubljanske univerze. Promovirani bodo za doktorje prava ga. Marija Rueh, gg. Franc Čermak, Belizar Kersič, Boris Menard, Jože Sem in inž. Jože Suhadolc, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

u— **Šubičeva ulica** je končno izročena svojememu namenu. Ko so odstranili del asfaltnega pločnika v Šelenburgovi ulici, ki je zapiral izhod, so morali urediti še kanalizacijo in druge naprave, ki so z ulicami sodobnega meša v zvezi. Ta dela so za nekaj dni odložila otvoritev. Zdaj je nova ulica že sposobna za kakršenkoli promet. Tudi robniki za ogle novih pločnikov so že pripravljeni.

u— **Kulisarna ometana in pobeljena.** Nova kulisarna na Viktorja Emanuela cesti je bila v zadnjem času primerno ometana in pobeljena. Kakor znano so novo in za gledališče zelo potrebno napravo sezidali že lansko leto, vendar le v sirovem stanju.

Z Gorenškega

Radovljiški župan Jozef Babnik je te dni poročal na občinski seji o svojem enoletnem delovanju. Zdaj je v delu načrt za pozidavo mesta. Načrt se bo izvršil seveda šele po vojni. Namesto stare tehtnice bo postavljena nova za tovore do 5 ton. Kanal, omrežje se bo povečalo. Urejanje se nove ceste in parki. Šola je notranje obnovljena, šolska ambulanta za pregledne in zobozdravniško zdravljenje bo v kratkem gotova. Mestna knjižarna dobro uspeva. Za mladino je radovljiška občina pridobila potreben prostor, kjer bo urejeno športno igršče. V kratkem bodo odprli zavetišče za 15 starčkov. Prostovoljni gasilci dobijo šrambo za orodje in novo vezalnice.

Bivši bojevnik so imeli zadnji čas v kranjskem okrožju 10 zborovanj. Doslej je bilo v kranjskem okrožju ustanovljenih 15 tovarišij. Kranjsko okrožje vodi Rudolf Möslacher. Ustanovljeni bodo častni in strelski odseki.

Dva požara po nesreči. V vetru je nastal na domačiji Jerneja Grosa v Kranju požar, ki se je zaradi suše naglo širil. Gasilci pa so požar kmalu omejili in preprečili, da ni domačija zgorela do tal. Nadale je po nesreči nastal požar v Spodnjem Brnizu. Dva skena Franca Fona ter hiša in gospodarsko poslopje Marije Klimovčeve so pogoreli. Gasilci so se trudili, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja, gorečih poslopj pa niso mogli več rešiti. Ogenj so zaneli otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

Novi otroški vrtci. Na Jezerskem so te dni odprli nov otroški vrtci. Otvoritev je bila združena z večjo svečanostjo, ker je to deseti otroški vrtci, ki je bil v zadnjih dveh tednih odprt na Gorenjskem. Pet novih otroških vrtcev je v kranjskem, pet pa v kranjskem okrožju. Vsega skupaj je zdaj na Gorenjskem 25 otroških vrtcev.

Uradno zborovanje. V Kranju so se zbrali uradni predstavniki nemške delavske fronte na Gorenjskem. Govoril jim je deželni propagandni vodja Otokar Trumbi iz Celovca. Rekel je, naj gorenjski delavec ne stoji ob strani, ki je treba pripomoči k uspehu, katere zahteva Adolf Hitler.

Na Golniku je priredila organizacija nemške delavske fronte v nedeljo popoldne ljudsko veselico v gostilni Janeza Dolžana. Čisti dobiček je bil namenjen nemškemu Rdečemu križu.

Na vzhodni fronti so padli koroški rojaki: Alfonz Fercher, Rihard Zlengast, star 28 let, 26letni Baltazar Herbst, 29letni Hermann Unterlüberbacher, 29letni Eduard Rainer, 25letni Ernest Kocher, 21letni pro-

stovoljec pri SS Herbert Buchhaas, Karel Fritz, prostovoljec Hans Marktl, star 31 let, oče dveh otrok, 23letni Herbert Stonič, 33letni Hubert Fila, 23letni Edvard Nessmann, 20letni Erik Benedikt, 20 letni Leopold Carl, 26letni podčastnik Andrej Kröpf, sanitetec Hubert Krumpel in bataljonski poveljnik stotnik Jurij Himpe.

Iz Spodnje štajerske

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici je v četrtek popoldne umrla 54letna uradnikova vdova Justina Miheličeva, po rodu Bravnikova. V petek jutraj pa je umrl njen oče, 77letni Karel Bravnik, ki je živel v Mariboru v pokopju. Bil je svoj čas gostilničar in veleposelnik v Pekiarijah, v mlajših letih pa je bil uslužben pri železnici kot mizarski mojster. Na Koroški cesti 9 v Mariboru je umrl 42letni čevljarški mojster Franc Petek. Nadale je umrla v Mariboru Elizabeta Petkova. Na vzhodni fronti je padel 21letni vojak Viljem Harner, doma iz Maribora. V Celju so umrli Marija Cigelskova, Marija Kajtnarjeva, Marija Aparjeva in Anton Resnik, vsi iz Celja, ter Marija Lesjakova iz Trnovlj. V Velenju in okolici so umrli Oton Mager, Franc Pajer, Franc Ocepek, Elizabeta Čančeva in Jernej Vovk. Na Dobrni je umrl Anton Arlič, v Braslovcah pa 55letni Franc Vassel. V Mariboru je po daljšem trpljenju umrl v starosti 56 let mizarski mojster Alojz Munia, ki je bil več let načelnik mizarske zadrage. Pokopali so ga v nedeljo popoldne. Zapustil je vdovo, sina in hčerko.

Številne nesreče so se primerile zadnji čas v raznih spodnještajerskih krajih. Monter Jože Kovadič je si zdrobil nogo, ko je bil na delu v Topolšici pri soštanju. Delavec Anton Udovič si je prav tako zdrobil nogo, ko ga je v Sevnici odbila lokomotiva. Fran Kregar iz Arje vasi je padel s kolesom pod tovorni avto in obležal s pretresenimi možgani. V nekem celjskem podjetju si je železniški delavec Janez Šoštar hudo poparil noge s paro iz stroja. Franc Čulak z Gomilškega je dobil hud udarec od konja in je obležal s pretresenimi možgani. V Konjicah se je Mihael Zigert v pijanosti z bitvijo nevarno ranil. Zadel se je namreč v trebuh in so mu izstopila čreva in želodec, vendar so mu še rešili življenje. 34letna Katarina Zelingerjeva, zaposlena v tekstilni tovarni na Pohorju, stara 34 let, je zašla z levico v stroj in je dobila zelo hude poškodbe. Vsi poškodovanci so bili pripeljeni v bolnišnico.

Razdeljevanje mleka in mlečnih izdelkov je zdaj na Spodnjem štajerskem popolnoma preurejeno. Dobavitelj mleka morajo vse mleko oddati pristojni zbiralnici. Pri državi lahko samo toliko mleka in premesga masla, kolikor najnujnejše potrebujejo za svoj dom. Pripravljen je kislega mleka, jogurta, kefirja in podobnih izdelkov ter odajaja mleka sladolejarjem je prepovedana. **Kje je dedič?** — Uradno razglašajo: Elizabeta Kolarčeva, posestnica v Adrijancih pri Ormožu, je umrla letos 8. marca. Zapustila je oporoko. Njen dedič je Peter Kolarč, orožnik na Hrvaškem; njegovo bivališče pa ni znano. Pristojno oblastvo ga poziva, naj se v teku 6 mesecev zglaš pri sodišču v Ormožu. Po poteku tega roka bo zapuščina izročena ostalim dedičem.

Za mrtvo bo proglašena Ivana Podbevškova, po rodu Bergantova, rojena 1. 1914. v občini Blagovici v kranjskem okrožju. Ko je bil njen mož lani v Trzinu na orožnih vajah, je Ivana zapustila tri poslovalna pisma. Menda je nato šla v Savo. Ker doslej za njo ni sledu, je uveden uradni postopek in bo po treh mesecih oglašena za mrtvo.

Nekaj besed o naših gostolovcih

Janez Trdina pripoveduje neke v svojih spisih, da se je šele na Dolenjskem naučil spoznavati naše pitve-pevke po imenu in petju in da se je začudil, kako dolenjski človek rad prisluškuje žvrgolenju, dočim na Gorenjskem ljudje nimajo takega prisrčnega odnosa do pitčije prirode. O Krasevcih pa pravi dr. Hinko Dolenc, da se na jutranjih pohodih, ko gozd in dobava odmevata od gostolenja, domačin marsikdaj začudi in veselo vzklizne: »Ej, ki se le to jemlje!« To najbrž ne velja v splošnem, vendar pa je značilno, da je Gorenjec Trdina postal na to pozoren.

Ta mesec bo pitčijega petja še nekoliko, ko pa bo večina odpravila svoje življenjsko delo: rejo potomstva, pa bo po velikem delu konec petja. Kos, ta veleodlični pevec nešteti naprevov bo utihnil, kobilar bo le sem pa tja zagostolel svoj »aj biv?« in se to frazo bo nekako skrajšal, ščinkavec je že opustil svoj pomladanski ljubzenski verz. Moža zdaj tarejo druge skrbi, ker mora sam prehraniti godne mladiče, ki so poleteli iz gnezda in jih je treba na tleh posvetiti v vse podrobnosti pobiranja hrane. Čudno je, kako da starši natančno poznajo svoje otroke, dočim slednji tekajo in odpirajo ključke za vsakim odraslim ščinkavcem, kakor dete čisto vsakemu moškemu pravi ata.

Sinice drže svoj mnogoglav družinico dalje časa skupaj. Ljubka jatica se podi za svojo materjo, cvrči sitno in presunljivo in ne da svoji hranilnici niti toliko časa, da bi pripravila zaloga za pitjanje. Opa-zovalci pitčev so že opazili, da sinice posnemajo klice drugih pitčev in človek se ne more načuditi, da sliši iz sinčijega

ključka značilni ščinkavčji klic. Čížek v kletki se tudi kaj kmalu nauči kanarčkovega petja le da jo po svoji navadi in naravi zaokroži in zaključuje z nekakim hripavim akordom. Tudi kos v kletki se nauči po nekoliko taktov kakke melodije, toda kmalu zaide v svoj prirojeni repertoar in dodaja umetni pesmi prav neumestne zaključke.

Kričiči so v gozdu: brglez, ki se večno prepira s tovariši, šoja, žolna, detal in sraka, ki vsemu gozdu takoj naznanijo, da je vlomil v zeleno domovanje človek z nelepimi nameni. Detail strahotno zmerja, če se nevede približa duplu, kjer ima mlade, šoja pa je neutrudna v zmerjanju, če ležev v senzo blizu njenega gnezda. Nekot sva se z nečakom zarotila, da ji bova kos in sva jo oponašala. Vrstila sva se vsak po deset minut in sva se dala izmenoma. Toda ni se unesla ona, midva sva se naveličala in opustila nehvaležni posel. Ko sva osramočena odhajala se je dala za nama kakor obsedena, sam ljubi Bog ve, kaj nama je v svojem jeziku očitala blebetava babura. Osmešila naju je pred vso pitčijo javnostjo.

Kako je prav za prav s pitčijim petjem? Podrobna opazovanja so dognala pri raznih pitčijih vrstah znatno glasbeno nadarjenost. Ko nekateri pitčiji posnemajo petje drugih tako dovršeno, da spravljajo vsakogar v zmojo, je jasno, da imajo ti »oponašalci« poleg odličnega poslušanja, tudi visoko razvit organ za proizvajanje različnih glasov. Po vsem tem gre tedaj za glasbeno predelavo tujega petja v možganih. Nobeno drugo bitje, ne izvenzmi niti človeka, nima glasu, ki bi bil toliko spu-

soben za razne modulacije. Tudi se opaža pri tem poseben dar za intonacijo in mora človek nehoti misliti na zmožnost kompozicije. Kos in slavec tako zelo izpreminjata teme, obračata akorde, podaljšujeta posamezne fraze, menjavata tempo in barvo glasu, da je to nemogoče brez izrazitega muzikalnega daru, da brez izrazitega daru kompozicije.

Sposobnost kosa, da se nauči cele muzikalne stavke, ni slučaj ali samo mehanično posnemanje, prej bi se zdelo, da ima ptica neke vrste glasbeni občutek. Kos v kletki je osebito občutljiv za skladbe v A-duru in D-duru. Ob teh postaja nemiren, jih ponavlja ter jim odgovarja v istem ritmu in taktu. Na lišček in kanarček pa to ne upliva prav nič, pač pa jih C dur in G dur spravlja v pevsko razpoloženje. Znano je, da je anatomska zgradba pitčijega ušesa silno enostavna v primeri s človeškim in so tudi dotični deli pitčijih možganov zelo malo razviti. Zato je tem večji čudež, da kažejo pitce pevke, zlasti nekatere, z nedostatnimi sredstvi ušes in možganov tako čudovito glasbeno sposobnost, ki ne gre samo do reprodukcije marveč celo do kompozicije, deskripcije, parafraze in drugih skladateljskih obratov.

Toda to je siva učnost. Poslušajte samo kosa, slavca, kobilarja — kako odlični koncertni mojstri so to. In to brez dolgoletnega šolanja glasu. Kos že pozimi sedeč pod grmom poskuša, da bi mu grlo ne zarjavilo. Zamaknjen poje pianissimo, kakor bi že pred sv. Gregorjem občutil potrebo po petju. Gorak februarški dan iz-
vaja tudi pri sinicah in ščinkavcih pomladansko glasbeno frazo in taščica jima odgovarja s svojim glasom, ki spominja na ton dna pločevinaste škatlice. Kadar nastane čas ženitve, se sinica než in gostolj

kapriciozno kakor mladič, — to je menda samcu osobito po godu, ko ima njegova izbranka tako mladostno alire. Nežni ščinkavec zna malo varijacij, zato pa samci izkušajo drug drugega prevpiti. Izredno komičen je njihov »indijanski ples« okoli samice, ko skačejo po eni nogi in brusijo peruti ob tla. Tudi bojviti je krotki in boječi ščinkavec ob tem času, nekateri samci so naravnost zlobni nasilniki.

Čudno je, da se kos tako strastno sovra-
žijo med seboj. Če mu vržeš krmiva in je v bližini kak soplemenjak, se najprej zapodi vanj, nastane ravs in kavs, zmagovalec se vrne na torišče, kjer so mu medtem že drugi vse pobrali. Sploh je ta veliki glasbenik v praktičnem življenju taka jada-
na in bedasta prikazen, kakor da nima niti trohice pameti; dasi je velik, ga napodi vrabec, sinica, taščica in celo ščinkavec. Oprostimo mu to, kajti v zelenem bukovju, vrhu kaline, v mestih celo na dimnikju pa se le izkaže kot odlični umetnik. Ima pa eno hudo hibo: Sredi najlepšega miru in brez vsakega povoda mu pride na misel svarilni klic, da vsa perjad jadrno pobegne v grmovje. Toda mojster tega ne dela iz zlobe, kar tako mu prihaja na misel, saj pravijo poznavalci, da je trapašt v vseh pogledih, le glasbenik je velik in to odtehta vse drugo.

Sinica pa se svarilnega klica posluži kot zvijača. Vržeš pinjlo, ki bi jo rada sama pobrala. Vse se vrže na seme. Ona pa ne ljubi gneče, zato presunljivo zavrešči, kakor da je v bližini skobec. Vse se skrrije, ona pa odnese pinjlo. Krotki ščinkavec takisto ne ljubi gneče in prerivanja, vsak

SPORT

Bitka je dobljena

Roma je premagala zadnje resnejše oviro in bo osvojila nogometno prvenstvo Italije

Mnogo možnosti je nudila večerajšnja predzadnja prvenstvena nedelja v italijanski nogometni diviziji A za presenečenja in spremembe v tabeli, toda to pot so enkrat prišli na račun oni, ki delajo račune po formi na papirju in sestavljajo napovedi po stvarnih vidikih, ne glede na to, da gre navsezadnje vendarle za izide z nogometnih tekem. Vse se je končalo šablonsko — tako na splošno — in situacija je na vrhu prav taka, kakor je bila pred tednom dni.

Roma, Torino in Venezia so vsak spravili po dve točki in se tako z enakimi razlikami pomaknili dalje proti vrhu, ki ga zavzemajo. Romci z eno odn. dvema točkama pred oboljimi. In vendar ta razlika ni ostala enako pomembna za vse tri, kajti prihodnji termin je zadnji v letošnji sezoni in kar se bo zgodilo ta dan, bo zapečatilo usodo vseh udeležencev v tej diviziji. V zadnjem ali XXX. kolu pa je razpored parov takšen, da bi se moral zgoditi pravi čudež, če bi kdo hotel Romi se odnesti prvenstveni naslov. Saj igra doma z najbližjim izmed vseh partnerjev (Modeno), medtem ko mora drugoplasirani Torino na gostovanje v Firenzo, Venezia pa bo doma sprejela nevarni Lazio. Naloga za Torino, da bi zmagali še enkrat, ni najtežja, toda Roma si bo svojo delež lahko osvojila sama in to pomeni, da je od nedelje dalje že do 99% novi italijanski prvak v nogometu.

Med izidi zadnje nedelje zaslužijo večjo pozornost izidi z repa kakor pa z vrha tabele, predvsem oba zmagi, ki sta jih dosegla Napoli in Fiorentina v važnih dvobojih z Juventusom odn. Bologno. Napolitanci so predvečerašnjem še enkrat potegnili z vso voljo, namahali neoporečno drugo torinsko moštvo, dobili dve točki, prehiteli cepčajočo moštvo Livorna in se skoraj gotovo rešili povratka v nižjo divizijo. Krepak korak od nevarnih tal so storili tudi Fiorentinci, ki so si celo na tujih tleh privoščili nič več in nič manj kakor lanskega prvaka Bologno in se povzpeli na deseto mesto v tabeli.

Torej Roma, favorit sezone in skorajšnji novi prvak, je igrala v Livornu in se vrnila z vsem izkupičkom. Rezultat je bil 2:0, kar kaže tako na prvi pogled, da so se domačini pridno branili in preprečili vsako katastrofo (kakor jo je pred tednom dni doživela Ambrosiana), toda za doseg karkoli pozitivnega so bili le preslabi.

Se dvakrat po 2:0 je bilo javljeno med izidi predzadnjega kola, in sicer v korist Venezije proti genovski Liguri in za Torino v tekmi proti Triestini. Oba najbližja nasledovalca Rome sta torej držala korak in niso se uresničile nade obeh, ki so mislili na prednost domačega igrišča za Genovčane, niti obeh, ki so govorili, da je Triestina v teh zadnjih tednih zmogla najbolj drznih podvigov. Torino in Venezia sta ostala drug za drugim na svojih častnih mestih, verjetno celo do končnice! Bolj krajevnega pomena je bilo srečanje obeh milanskih enajstoric, Ambrosiane in Milana, ki se je ob napetem pričakovanju za sport tako navdušenega milanskega mesta končalo z delitvijo točk.

Radio Ljubljana

TOREK, 9. JUNIJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napet. — V odmoru (8.): Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert sopranistke Režike Lipušček-Koritnikove (pri klavirju Marijan Lipovšek). 12.40: Sekstet Jandoli. 13: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. — Operetna glasba. 14: Poročila v italijanščini. 14.15: Pisano glasbo izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Gallina. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Duet harmonik Malgaj. 17.40: Koncert harfista Luigija Magistrettija. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Koncert ritmosimfoničnega orkestra Cora, vodi dirigent Semprini. 21.45: Predavanje v slovenščini. 22: Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 22.45: Poročila v italijanščini.

Tako je Milan obdržal svoje osamljeno 9. mesto med 16 udeleženci, med tem ko je Ambrosiana v družbi še dveh z enakim številom točk za tri mesta na slabšem.

Modena, ki je ta dan morala igrati z Genovo doma, je izgubila spet in ji zdaj seveda ni več pomoči. Zbrala je vsega 19 točk (iz 29 tekem) in pri tem bo tudi ostala, kajti z Romo, ki jo čaka še eno zadnjo nedeljo, ne bo imela drugega opravka kakor zabeležiti zgoditke in ji prepustiti še zadnji dve točki za končno zmago. Lazio je odigral svojo tekmo z Atalanto spet uspešno in zavzema slej ko prej svoje četrto mesto — v čast in ponos prestolniškega nogometa, ki se je le-tos uveljavil kakor že dolga leta ne.

Od številki iz XXIX. kola so danes naslednje:

v Bologni: Fiorentina—Bologna 3:2, v Napoliju: Napoli—Juventus 4:1, v Modeni: Genova—Modena 3:2, v Livornu: Roma—Livorno 2:0, v Milanu: Ambrosiana—Milano 2:2, v Rimu: Lazio—Atalanta 2:1, v Genovi: Venezia—Liguria 2:0, v Torinu: Torino—Triestina 2:0

Stanje v tabeli je takole: Roma (53:21) 40 točk, Torino (59:37) 39 točk, Venezia (40:22) 38, Lazio (53:37) in Genova (50:35) 35, Juventus (46:40) 31, Triestina (29:31) 29, Bologna (49:36) 28, Milano (53:51) 27, Fiorentina (49:49), Liguria (38:56) in Ambrosiana (30:46) 25, Atalanta (33:46) in Napoli (32:48) 23, Livorno (33:57) 21 in Modena (23:57) 19 točk.

Bari se ne da ustaviti

Enajstoria vodi s 4 točkami pred

Padovo in Pescaro

V diviziji B je bil spet Bari, ki se tudi to nedeljo ni dal ustaviti na poti od zmage do zmage. To pot je bila Novara, ki je morala kloniti pred njim, njegovo vodilno mesto pa je od nedelje do nedelje manj premaknil. Enako je ukrenila — in sicer precej izdatno — tudi Padova, ki je z lahko obračunala s šibko Reggiano in se še bolj usidrala na svojem drugem mestu. Tretja je potem Pescara na račun Vicenze, ki si je dala odnesti točko z domačega igrišča — čujte in strmite — od neznatne Fiumane, ki je že odrejena za odhod v divizijo C. S krepkima zmagama sta se v ta termin vpisali tudi Spezia (nad Udinom) in Pro Patria (nad Fanullo).

Evro, onih devet izidov in glavne podatke iz prvenstvene tabele:

V Spezii: Spezia—Udinese 4:1, v Vicenzi: Vicenza—Fiumana 1:1, v Pratu: Prato—Lucchese 2:1, v Bariju: Bari—Novara 3:2, v Savoni: Siena—Savona 1:0, v Alessandrii: Alessandria—Brescia 2:1, v Busto Arsiz: Pro Patria—Fanfulla 4:0, v Pescari: Pescara—Pisa 1:0 in v Padovi: Padova—Reggiana 8:1. Stanje v tabeli: Bari 43 točk Padova 39, Pescara 38, Vicenza 37, Brescia 35, Novara 33, Spezia 32, Alessandria 31, Pisa 29, Udinese in Pro Patria 28, Savona in Siena 27, Fanfulla 26, Reggiana 21, Fiumana 20, Prato 19, Lucchese 9 točk.

Dve teniški novici

V teniškem turnirju za romski pokal, ki so ga igrali Madžari in Hrvati v Zagrebu, je bilo stanje po drugem dnevu izravnano (2:2). Hrvati so zmagali najprej v obeh singlih, gostje pa so nadoknadili razliko v obeh dobilih.

V tekmovalstvu za isto lavičko so se v Milanu sestali Nemci in Italijani. Po delitvi točk iz novih dveh singlov — oba podrobna izdaja smo objavili že v naši nedeljski izdaji — sta prišla drugi dan na vrsto oba dobila, v katerih so se obkrat uveljavili Italijani. Po drugem dnevu je torej na milanskem turnirju vodila Italija s 3:1.

(Končne izide s podrobnimi izidi z obeh turnirjev bomo še objavili.)

Iz Hrvatske

Gradnja doma dr. Starčevića. Vsa družva v Sisku so sklenila, da bodo v spomin na obletnico države zgradila društveni dom, posvečen dr. Ante Starčeviću. Z gradnjo so pričeli 27. maja, svečana posvetitev temeljnega kamna pa bo 13. t. m.

Nagajane hrvatske matere. V soboto pred hrvatski materi in otroku povsedečim tednom, je sprejel Poglavin večje število

mater s številnimi otroki. Vsaka mati je bila obdarovana s 5 kg fižola, 3 kg moke, razen tega pa je dobila še 300 kun v gotovini. Za vsakega od otrok so dobile matere po 100 kun.

800.000 kun za v vpni prizadeta. Velika župa Pliva in Rama je prejela od ministrstva za socialno politiko 800.000 kun kot podporo za v bojih prizadeta družine.

Razstava hrvatske mladinske književnosti. V okviru »Hrvatskega tedna matere in otroka« je prirejena razstava hrvatske mladinske književnosti v Zagrebu.

Nova imena zagrebških ulic. Dosedanja Hercegovska ulica se zdaj imenuje Ulica Stjepana Kosača, bivša Daničevićeva ulica pa je dobila ime po hrvatskem književniku Milutinu Cihlar-Nehajevu.

Radikalni zvočnik v Osljeku. Mestno načelstvo v Osljeku je dalo namestiti na Poglavinov trg štiri radikalne zvočnike. Pozneje so število zvočnikov še pomnoženo, tako da bo prebivalstvo lahko v vsakem mestnem delu poslušalo radijska poročila in zabavne sporede.

Nemško šolstvo na Hrvatskem. Po podatkih pobaščena za nemško šolstvo je na Hrvatskem zdaj 270 nemških ljudskih šol s 533 razredi in 21.000 učenci. V šolah poučuje 330 učnih moči, od katerih je 210 kvalificiranih, ostali pa so pomožni in potovalni učitelji. Število nemških srednjih šol na Hrvatskem se je v preteklem letu tudi pomnožilo. Letos poučuje učiteljske v Osljeku in Rumi ter meščanske šole v Zemunu, Indij, Vinkovcih, Djakovu in Verecu. Kljub mnogim težkostem se je posrečilo vodstvu nemške narodnostne skupine v manj kakor pol leta nemško šolstvo tako rekoč dvigniti iz tal.

Ureditelj Kvaternikovega trga v Zagrebu. Že lani jeseni so začeli urejati Kvaternikov trg, ki je danes največje odprto tržišče v živili v Zagrebu. Stroški so znašali 1.750.000 kun.

Hrvatski ujetniki se vračajo. Po poročilu agencije Croatia se je vrnilo v domovino 2.000 Hrvatov, ki so bili v Nemčiji kot b.š. jugoslovanski vojni ujetniki. Vsi so se pohvalno izražali o postopanju nemških oblastev z njimi.

V spomin muslimanskega romarja. Sino-vi pokojnega Avdage Pašića iz Tuzle, ki je umrl na romanju v Meko in Medino, so na dvorišču »šarene džamije« v Tuzli dali zgraditi nov marmornat vodnjak v spomin na svojega očeta.

V Petrinji grade kopališče. Hrvatsko planinsko društvo v Petrinji je dalo pobudo za gradnjo kopališča na Kolpi. V sodelovanju s krajevnimi oblastvi se bo uredilo kopališče z vsemi potrebnimi prostori. Deja so se že pričela.

Oslješko gledališče na gostovanju v Varaždinu. Kakor znano, oslješka drama že dalj časa gostuje v Varaždinu in ima pri vsaki predstavi velik uspeh. Zdjaj je prispevala v Varaždin tudi oslješka opera in v nedeljo je bila prva predstava. Vzorili so Gotovočovo delo »Ero z onega sveta«.

Kopališče na Dravi v Varaždinu je prešlo v mestne roke. Mestna občina v Varaždinu je odkupila kopališče na Dravi, ki je bilo doslej zasebna last. Kopališče naprave bodo še letos razširili in modernizirali.

Hrvatska legija na vzhodnem bojišču

Milanski list »Corriere della Sera« je objavil zanimivo poročilo svojega vojnega poročevalca iz Doneške kotline, v katerem opisuje prvi nastop hrvatske legije v okviru italijanskega ekspedicijskega zbora. V svojem poročilu pravi, da je legija že pred tremi meseci prišla iz Hrvatske v Italijo, da se vojaško do kraja izvežba. Legija je imela nalogo vključiti se v italijansko divizijo, ki pripada ekspedicijskemu zboru na vzhodnem bojišču. Vojski so prejeli v Italiji nove uniforme in šleme z liktorskimi znaki. Uniforme so povsem enake italijanskim z razliko, da imajo vojaki na levem rokavu hrvatski ustaški znak. Še preden so prispeli na bojišče, so med potjo doživeli svoj prvi ognjeni krst in se spopadli z oddekom boljševikov, ki so ga odbili.

Legija je sestavljena iz samih prostovoljcev, ki so jih zbrali na osnovi javnega manifesta, ki so ga objavili vsi listi. Manifest je določal, da so morali prostovoljci že odslužiti določeno dobo v bivši jugoslovanski vojski, tako da bi se lahko v naglici izpopolnili. Prostovoljci so se javili iz vseh krajev, iz vseh stanov in so različne starosti in različnih veroizpovedi. V legiji so možje, ki pripadajo najmanj dvema generacijama, ljudje vseh mogočih poklicev in iz različnih socialnih krogov. Izobraženci si sedaj dele hrano s kmeti, delavci, z advokati, poleg 24-letnega mladeniča je v legijo uvrščen 40-letni mož, poleg katoličana musliman. Legija ima razen svojega kaplana tudi svojega imama. Ko je bila legija sestavljena, je krenila v tridentsko pokrajino, kjer se je večala od konca de-

cembra do meseca marca. Večali so jo italijanski oficirji. V Italiji je bila deležna nad vse simpatičnega sprejema. Sredi februarja so bili legionarji vprico maršala Kva-ternika in generala Cavallera zapriščeni. Prejeli so fašistične hiktorske znake in mesec dni pozneje jim je general Masci, inspektor planinskih čet izročil zastavo, ki jim jo je daroval italijanski generalni štab. Zastava je v hrvatskih barvah in ima na eni strani hrvatski grb z Zvonimirjevo krono, na drugi pa znamenje hrvatskih ustave. Preko obeh je vrtkan fašistični liktorski znak. V tem znamenju je Italija sprejela hrvatske legionarje v lastne vrste za borbo proti skupnemu sovražniku in jim je zagotovila popolnoma enako ravnanje kakor so ga deležni italijanski vojski. Le hrano si hrvatski vojski po svojih domačih običajih daje belijo s poprom in zelišč.

Legija je sedaj že nadomestila oddelek italijanske vojske v prvi črti na terenu, ki so si ga italijanski oddelki v zadnjem času priborili s hudimi borbami. Poveljnik legije, s katerim je poročevalac milanskega lista govoril, je izjavil, da so legionarji prežeti napadalnega duha. Našli so pravi zglede v italijanskem bersaljerju.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Kupim

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Hlapca

starejšega, pridnega, poslušnega sprejemca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7679-1

Iščem

pošteno in zanesljivo družino za upravljanje vsakega gospodarstva na večjem posestvu za več let blizu Gradaca v Beli Krajini. Pojasnila dati pisмено ali osebno na li-cu mesta Peter Smiljan-cu. Zastava pri Grada-cu. 7567-1

Kuharica

samostojna, s prakso, dobi službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7665-1

Raznašalko cvetlic

sprejemem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7661-1

Vajenci (-ke)

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Vajenca

v trgovino s mešanim blagom sprejemem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V Ljubljani«. 7680-44

Službe išče

Beseda L.—30, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 2.—

Boljše dekle

s trgovsko izobrazbo išče kakršno koli službo (k otrokom, kot prodajalka ali za pomoč v gospodinjstvu), vajena dela. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7685-2

Služkinja

srednjih let, samostojna gospodinja ter vsa hišna in vrtna dela, z daljšimi sprečevali, želi menaj službo do 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7676-2

Prodajam

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Vino

muškata, marsala in vermouth. Nudi Miklar skladišče Ransinger, Ljubljana. 7319-6

Prodajam

Jeklenoliti železni mlin za mletje vsakovrstnih predmetov in kotel s kurilnim postavitkom 250-300 litrov. Ogled od 8 do 14 ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7675-6

Vajenca

v trgovino s mešanim blagom sprejemem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V Ljubljani«. 7680-44

Službe išče

Beseda L.—30, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 2.—

Boljše dekle

s trgovsko izobrazbo išče kakršno koli službo (k otrokom, kot prodajalka ali za pomoč v gospodinjstvu), vajena dela. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7685-2

Služkinja

srednjih let, samostojna gospodinja ter vsa hišna in vrtna dela, z daljšimi sprečevali, želi menaj službo do 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7676-2

Prodajam

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Vino

muškata, marsala in vermouth. Nudi Miklar skladišče Ransinger, Ljubljana. 7319-6

Prodajam

Jeklenoliti železni mlin za mletje vsakovrstnih predmetov in kotel s kurilnim postavitkom 250-300 litrov. Ogled od 8 do 14 ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7675-6

Iz Srbije

Ministrski predsednik Nedić je obiskal Narodno banko. Pretekli četrtek je ministrski predsednik Nedić posetil Srbsko narodno banko. Sprejeli so ga guverner dr. Radosavljevič in viceguverner dr. Kosić v spremstvu nemškega pobaščena za gosposlarstvo v Srbiji višjega upravnega svetnika Špengera in njegovih sodelavcev. Ministrski predsednik si je ogledal vse oddelke banke in novčanično tiskarno ter kovnico.

Prepoved šminkanja in kajenja za ženske. Zupar v Kraljevu je izdal ukaz, ki prepoveduje ženam šminkanje ali kajenje na javnih prestorih.

Skoro za 50 milijonov din so nakupili srbski filatelisti poštne znamke v času od začetka aprila 1941 pa do konca marca 1942.

Vaške gostilne bodo zaprli. Ministrski svet je izdal uredbi, ki odreja zaporo vseh gostilen po vaseh v Srbiji. Izvzeti so kopališki in turistični kraji. Od državnih in banovinskih cestah bodo smele ostati gostilne, ki so potrebne za prenočevanje potnikov.

Pohišstvo

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Širok kavč

za 2 osebi, popolnoma nov, napravljen za 1600 litr. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7690-12

Spalnice

rabljeno, iz trdega lesa, prepletkano orehovo, prodam za 3000 litr. Celovška c. 67, dvorišče. 7688-12

Več modernih

kuhinjskih naprav poceni prodaja. Krže, mizarstvo, Vrhnika. Ogleda 60 litr. skladišča Ljubljana, Tyrševa 47, poleg kavarnice Majcen. 7677-12

Posest

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Hišo

do 300.000 litr kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez posredovalca«. 7679-20

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Oddam

lepo, solno sobo pri sodišču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7686-23

Oddam

veliko solno sobo z eno ali dvema posteljama in s souporabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7683-23

Čisto sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam dvema gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7678-23

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Oddam

lepo, solno sobo pri sodišču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7686-23

Oddam

veliko solno sobo z eno ali dvema posteljama in s souporabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7683-23

Čisto sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam dvema gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7678-23

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Oddam

lepo, solno sobo pri sodišču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7686-23

Oddam

veliko solno sobo z eno ali dvema posteljama in s souporabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7683-23

Čisto sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam dvema gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7678-23

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Oddam

lepo, solno sobo pri sodišču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7686-23

Oddam

veliko solno sobo z eno ali dvema posteljama in s souporabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7683-23

Čisto sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam dvema gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7678-23

Sobe išče

Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—

Oddam

lepo, solno sobo pri sodišču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7686-23

Oddam

veliko solno sobo z eno ali dvema posteljama in s souporabo kopalnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7683-23

Čisto sobo

s posebnim vzhodom in souporabo kopalnice oddam dvema gospodoma. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7678-23

Sobe išče